

Včeraj pred porotnim sodiščem v Bologni

Sramoten konec procesa Italicus Neofašistična trojica oproščena

Sodniki so zaradi pomanjkanja dokazov oprostili Maria Tutija, Luciana Francija in Piera Malentacchija - Razsodba izzvala veliko ogorčenje in val protestov

BOLIGNA — Porotno sodišče v Bologni je včeraj zaradi pomanjkanja dokazov oprostilo neofašiste Maria Tutija, Luciana Francija in Piera Malentacchija obtožbe, da so povzročili pokol na vlaku Italicus, na katerem je 4. avgusta 1974 izgubilo življenje 12 oseb, 47 pa je bilo ranjenih. Razsodbo so prebrali včeraj dopoldne ob 11. uri, natanko sedem dni potem, ko so se sodniki umaknili k posvetu. Sodniki so oprostili tudi Margherito Luddi, ljubimko Luciana Francija, ki je bila obtožena prevažanja razstreliva. Edini obsojenec tega procesa je tako sluga Francesco Sgro, ki bo moral zaradi obrekovanja predsediti leto in pet mesecev.

Branju rozsodbe je sledilo nekaj desetih oseb, ki so sprejele predsednikove besede z življenjem, kar že jasno odraža vzdušje, ki vlada v Bologni in okolici zaradi take rozsodbe in predvsem zaradi dejstva, da so, vsaj uradno, devet let po atentatu krivci še nepoznani.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Trst počasi umira

Trst počasi a vztrajno umira. Vest ni nobena novost, saj jo lahko bralci sami vsakodnevno preverjajo prek rubrike o rojstvih (skromnih) in smrtih (obilnih) v našem mestu. Včeraj je ta mrka vest dobila še eno zgovorno potrditev v podatkih o vpisih otrok v prve razrede italijanskih osnovnih šol na Tržaškem.

Vpisi so bili vsaj v junijskem roku domala katastrofalni. V prve razrede se je vpisalo skoraj 300 otrok manj kot lani. V primerjavi z vpisi izpred dvanajstih let pa se je to število skrcnilo kar za 50 odstotkov.

Istočasno se je razredilo število razredov po posameznih italijanskih osnovnih šolah na Tržaškem. Tako bo na teh šolah kar enajst prvih razredov manj kot v lanskem šolskem letu.

Demografski padec je kajpak prizadel tudi slovensko šolo, vendar ne v toliki meri kot italijansko. V dvanajstih letih se je število otrok v prvih razredih slovenskih osnovnih šol zmanjšalo za četrtino. Da bi se še bolj uspešno borili proti tem negativnim težnjam, je muno, da se še vnaprej zavzamemo za vpis vseh slovenskih otrok v slovensko šolo.

VEČ NA 4. STRANI

MIROSIC

pri Slovencih v Kanalski dolini

Generalni konzul Jugoslavije v Trstu Drago Mirošić se je včeraj mudil na uradnem obisku pri Slovencih v Kanalski dolini. Gre za prvi uradni obisk, ki ga je predstavnik Jugoslavije kdajkoli doslej opravil v tej dolini. Dosedanja obiska prejšnjih generalnih konzulov sta bila povezana z njuno udeležbo na slovenskih kulturnih prireditvah v tej dolini.

Srečanje, kateremu so prisostvovali predsednik teritorialnega odbora SKGZ prof. Viljem Černo, prof. Salvatore Venosi, vodja podružnice Slori, župnik Mario Garjup in gospodarstvenik Simon Prešeren, je bilo v uradih Slori, v zgradbi v Ovčji vasi, kjer je kot župnik živel in umrl Jurij Prešeren, brat našega pesnika Franceta Prešerna.

Med prisrčnim pogovorom so predstavniki Slovencev v Kanalski dolini seznanili jugoslovanskega diplomatskega predstavnika z uspehi, ki so jih imeli v zadnjih osmih letih organiziranega narodnega dela, ko so začeli s prirejanjem tečajev slovenskega jezika, glasbenega pouka, z gojenjem folklorne, udeležbo na naravnem natečaju v Spletu Slovenov Moja vas, raziskavami narodne in gospodarske preteklosti Slovencev te doline. Povedali so tudi, da so v

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Normalizacija na škodo interesov Trsta

Tržaški pokrajinski svet je že po daljši ostavki, tržaški občinski pa jo bo prihodnji teden. Prej pa se bo še na občini ponovil obred odobritve proračuna in v obeh primerih so bili, ali bodo, odločilni demokristjanski vzdržani glasovi. Tako v obeh tržaških krajevnih izvoljenih upravah ne bo komisarja in predčasni volitev, katerih se večina strank resno boji. Sledil bo počitniški dopust in z njim malce zaslužni, pa tudi nezaslužni, počitek krajevnih upraviteljev in septembra razprava o novih večinah in upravah.

V bistru problema je tokrat odnos med Listo za Trst in Krščansko demokracijo. Za kaj gre? Odgovor je dal na zadnji torkovi seji tržaškega občinskega sveta svetovalec Liste Gambassini, ki je povedal, da Lista s sedanjo tržaško KD ne more iti. Ne more sodelovati zato, ker je KD preveč »morotejska«, skratka ponovno je KD, ki je podpisala osimske sporazume, je za sodelovanje s sedmi, česar pa se Gambassini in njegovi boje kot hudič zegnane vode. Nekaj podobnega je že prej povedal bivši župan in nesojeni rimski poslanec Cecovini, tak odnos je pa v stvari sami. Nekoliko drugačen besednjak uporablja tajnik Liste za Trst Giuricin, ki je mnenja, da je treba neko sodelovanje le skrpati, ker drugače grozi občinski upravi kriza in z njo nove volitve, ki pa Listi ne obetajo nič dobrega.

Vse to skupaj pa napoveduje občinski svet v pokrajinsko upravo sestavljeno samo iz demokristjanskih in laično socialističnih svetovalcev in torej upravi, ki bosta v krepki manjšini ter pod pritiskom obeh opozicij: z leve komunistične, z druge pa liste in misovske. Živela bo lahko (točneje sploh se lahko samo na tak način rodi) samo zaradi ozračja izsiljevanja; ali nam oblast, ali volitve. Proces normalizacije političnega in upravnega tržaškega življenja je skratka zelo težak in počasen, vse to pa prav gotovo na škodo Trsta in njegovih življenjskih interesov.

B. S.

Morda že jutri Craxiju mandat za sestavo vlade

RIM — Predsednik republike Pertini je začel včeraj uradna posvetovanja, da zagotovi čimprej državni trdno vodstvo, ki naj se po predčasni volitvi loti reševanja hudih gospodarskih, družbenih in političnih težav Italije. Po nujnih »protokolarnih« srečanjih z bivšima predsednikoma Leonejem in Saragatom in predsednikom obeh parlamentarnih zbornic je imel že popoldne politične posvete v hitrem zaporedju z uradnimi zastopstvi največjih strank, KD, KPI in PSI.

Demokristjani so potrdili svojo naklonjenost obnovitvi stare petstrankarske koalicije s svojim programom in »drugotno« vlogo morebitnega socialističnega predsednika vlade. KPI je ponovila nasprotovanje taki vladi in pozvala Craxija, ki ostaja najverjetnejši mandatar, naj prouči druge izvedljive možnosti. Tajnik PSI pa je poudaril željo po stabilni vladi in je nekako prezrl Berlinguerjevo ponudbo.

VEČ NA 2. STRANI

Danes v Trstu delegacija sindikata in upraviteljev z Goriškega

V Trstu bo danes spet delegacija sindikata tekstilcev, upraviteljev nekaterih občin z Goriškega, predstavnikov pokrajinske uprave in članov tovarniškega sveta podgorske tekstilne tovarne. Po petih letih prizadevanj in sindikalnega boja za ohranitev delovnih mest, ob doslednem neizpolnjevanju obljub dežele, so se v podgorski tekstilni tovarni znašli v brezizhodnem položaju. Delegacijo naj bi predvidoma sprejel deželni odbornik Manzoni.

VEČ NA 8. STRANI

Protiustavnost zakona 385 o odškodninah za razlastitve

RIM — Ustavno sodišče je izdalo rozsodbo, s katero ponovno proglašja za nezakonite kriterije za določanje odškodnin pri razlastitvah za namene javne koristi. S tem so razveljavljena tudi določila zakona 385 iz leta 1980, ki ga je vlada sprejela kot »mašilo« takoj po prvi razsodbi ustavnega sodišča proti vodilom za določanje odškodnin po zakonu Bucalossi, z obvezo da bo v enem letu pripravila druge kriterije, v skladu z navodili sodišča.

Zakon Bucalossi je določal odškodnine zgolj po »kmetijski vrednosti« razlaščenih nepremičnin, kar je bilo leta 1980 razveljavljeno. Nato je vlada z zakonom 385 v bistvu potrdila prejšnji kriterij, le da je tako obračunane odškodnine preimenovala »predjem«, ki naj bi ga dopolnili po sprejetju novega zakona z »dodatno odškodnino«. Novega zakona pa še niso izglasovali, tako da zadnja rozsodba ustavnega sodišča, ki zagovarja načelo dejanske vrednosti razlaščenih nepremičnin, ponovno odpira to vprašanje. V negotovosti so zdaj tako razlaščenec kot razlastitelj, zaradi česar bo morala nova vlada nujno ukrepati takoj po umestitvi.

Soparica pri morju v hribih pa nevihte

Na Tržaškem in Goriškem se že skoraj mesec dni jezimo na hudo vročino, ki noče in noče pojenjati. Pri leže se menda samo tistim srečnejšim, ki preživijo dobesedno del dneva na plaži, ostali pa se potijo od jutra do večera in z upanjem pogledujejo v nebo, če bo le kaj deževalo. Suša je taka, da ponekod resno ogroža letošnji pridelek, marsikje pa že primanjkuje vode. Edino, kar je pri tem pozitivnega, so napovedi meteorologov, ki pravijo, da bo konec

tedna deževalo.

Te napovedi so se ponekod včeraj že uresničile, dež pa ni prinesel le ohlavitve, ampak tudi veliko škodo. Po gorskih predelih Slovenije so bile včeraj nevihte s točo, trbiško območje pa je prizadel zračni vrtnec, ki je še zlasti v Pontablu povzročil veliko materialno škodo: razkril je nekaj hiš, in povzročil za kakih 100 milijonov lir škodo na gradbišču hitre cestne povezave z Naborjetom. En delavec je bil lažje ranjen.

Duce ostane brez pečata

Benito Mussolini bo ostal brez poštnega žiga za stoletnico rojstva. Minister za pošte Remo Gaspari je namreč včeraj prekladal zadevno dovoljenje, ki ga je bila poštna uprava izdala neofašistični stranki. V kratkem sporočilu ministrstva je poudarjeno, da se je Gaspari tako odločil zaradi »očitne oportunističnosti«.

Vprašanje je vzbudilo val polemik tudi v parlamentu, kjer so se proti ministru zagnali edine neofašisti in socialdemokratski poslanec Beluscio. Vsi ostali so odobravali odločitev, da se ducejev pečat prepove.

Ostaja pa odprto vprašanje, kakaj je poštna uprava prvotno pozitivno odgovorila na prošnjo in je bil potreben poseg ministra za odločitev, ki bi jo pač moral sprejeti vsak državni funkcionar, tudi zato, ker je ob sprejemu v službo zaprisegel zvestobo republiški ustavi.

V Rovtah upanje v razjasnitev

Reševanje vprašanja razlaščenec iz Rovt se je moglo le nehalo vrteti v začaranem krogu. Včeraj dopoldne so se namreč na dolinskem županstvu sestali predstavniki vseh, ki so soudeleženi pri zapletenem procesu, in so se okvirno dogovorili za nekatere konkretne pobude.

Gre za dogovor o informalnem pristopu k reševanju vseh vprašanj, ki se nanašajo na razlastitve, na oceno lastnine in na nudenje protivednosti, ki pa se ne pretvori samo v denar. Ko bi se namreč trdovratno držali vsakega predpisa in veljice zakona o razlastitvah, bi začarani krog ocenitev lastnine — prevzem posesti lahko presekali le s silo.

Kot velja za vse dogovore bo tudi včerajšnjega moč in treba preverjati dan za dnem. Ob tem pa je treba poudariti, da so načelni sporazumi prizadete stranke sklenile že decembra lani; predvsem pa, da bo nad uresničevanjem tudi teh, drobnih korakov morala bedeti širša demokratska javnost.

VEČ NA 4. STRANI

Avgusta povišane zavarovalnine za avtomobile

RIM — Od 1. avgusta se bodo avtomobilске zavarovalnine povišale od najmanj 3.100 do največ 11.900 lir, vzporedno z obvezno drugo prilagoditvijo kritja od dosedanjih 10 na 15 milijonov lir za škodo predmetom, od 50 do 75 milijonov za škodo osebam in maksimalnim kritjem od 100 na 150 milijonov lir za skupno škodo povzročeno pri posamezni nesreči.

V Vidmu in Pordenonu, ki sta vključena v drugo cono, se bo zavarovalnina za najmanjše avte povišala od 142.200 na 146.400, za največje pa od 378.200 na 389.500. V Trstu in Gorici (tretja cona) pa od 119.700 na 123.300 in od 318.500 na 328.000 lir.

● Italicus

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Po tej razsodbi pa Tuti in Franci ne bosta zapustila zaporov. Prvi je bil že pred časom obsojen na do smrtne ječo zaradi umora dveh policistov, drugi pa na 17 let zapore zaradi vrste atentatov v Toskani.

Do eksplozije je prišlo 4. avgusta 1974 ob 1.20 ponoči, kakih sto metrov pred koncem predora na progi Bologna - Firenze. Strojvodja je peljal dalje, do izvoza iz predora in zaustavil vlak na postaji S. Benedetto Val di Sambro. Dan kasneje, 5. avgusta, je prevzela odgovornost za atentat zloglasna neofašistična skupina Ordine nero. To sled so kasneje opustili.

9. avgusta je točaja v nekem javnem lokalu dejala, da je slišala Claudio Ajello, po poklicu prevajalko, sicer pa baje agentko tajne obveščevalne službe SID, ko je po telefonu govorila o neki bombi; do dogodka naj bi prišlo nekaj dni pred atentatom. 14. avgusta so aretirali rimskega slugo Francesca Sgroja, ki je bil nekaj tednov prej, sredi julija, sporočil Giorgiu Almiranteju, da je videl v kletnih prostorih univerze večjo količino razstreliva z narisano kompozicijo vlaka Palatino. Almirante je tedaj o tem obvestil načelnika protiteroristične službe Santilla, ki je uvedel posebno nadzorstveno službo na železniški progi Bologna - Firenze. To službo so ukinili tri dni pred atentatom.

15. decembra 1975 pa so sodniki zaslišali Aurelia Fianchinija, »super-pričo«, kateremu naj bi Franci v zaporu razkril vse okoliščine atentata. Na osnovi njegovih pričevanj so obtožili skupino neofašistov, Fianchini pa je 11. januarja letos, preden bi pričal pred bolonjskimi sodniki, zbežal iz zapore in izginil brez sledu.

Včerajšnja razsodba je bila tako epilog razpletov in zapletov, dogodkov, pri katerih so se prepogosto pojavljali neofašisti in pripadniki tajnih služb. Kot že Freda in Ventura, tako so bili tudi Tuti in pajdasi oproščeni zaradi pomanjkanja dokazov in še enkrat je prišlo do izraza nezapisano pravilo, da so fašistični atentati dejansko nekaznovani.

To izhaja tudi iz sporočila, ki ga je včeraj izdalo združenje družin žrtev atentata v Bologni, ki poudarjajo, da je ta razsodba »poraz resnice«, ki samo še potrjuje, da ostaja črni terorizem vedno nekaznovan. Svoji žrtev pa tudi opozarjajo na odgovornosti, ki jih imajo za to politične sile.

● Mirošič

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Preteklosti to imeli utrakvistične šole kar v petih vaseh, dejstvo, ki je velikega pomena za sedanja prizadevanja pri ohranjanju in razvijanju narodnih tradicij.

Opozorili so na važnost gospodarstva za ohranjanje narodne skupnosti in omenili bitko, ki so jo več kot tri leta vodili pri državni ustanovi RAI, da je okrepila prenosnik na Višarjah in tako omogočila slišnost slovenske tržaške radijske postaje.

Generalni konzul Drago Mirošič se je zahvalil za možnost, ki so mu jo nudili s tem, da so ga povabili na obisk in ga seznanili s svojimi razmerami. To željo si bo prizadeval uresničiti še z obiskom Slovencev v drugih dolinah. Zagotovil je trajno skrb matične domovine za Slovence za mejo in izrekel pričakovanje, da bo Italija v skladu z določili osimskega sporazuma sprejela za Slovence v Italiji takšen zaščitni zakon, v katerem bodo vsi Slovenci ne glede na pokrajino, v kateri živijo, enakovredno obravnavani. Izrekel je tudi priznanje matične domovine prizadevanjem Slovencev v Kanalski dolini za ohranjanje svojega jezika in svoje kulture.

Pred odhodom je obiskal župana občine Naborjet - Ovčja vas Antona Ehrliche in se z njim zadržal v krajšem pogovoru. (gv)

Prvi dan posvetovanj za sestavo nove vlade

Včeraj pri predsedniku Pertiniju uradne delegacije KD, KPI in PSI

RIM — Morda že jutri, najpozneje pa v soboto, bo predsednik Pertini poveril mandat za sestavo prve vlade devete zakonodajne dobe. Posvetovanja na Kvirinalu potekajo medtem po zelo hitrem tempu. Včeraj je Pertini najprej sprejel bivša predsednika republike Saragata in Leoneja, nato predsednika poslanske zbornice Jottijevo in senata Cossigo, popoldne pa delegacije treh največjih strank: KD, KPI in PSI. Danes se bo srečal z zastopstvi ostalih strank, tako da se bodo posvetovanja končala okrog 19. ure.

Najverjetnejši kandidat, tudi zato ker doslej niso krožila druga imena, je socialistični tajnik Bettino Craxi. Toda pot do palače Chigi je posuta seveda z mnogimi pastmi, poleg mnogih nasmevov. KD namreč poudarja to izbiro kot neogibno, a jo bo skušala vsekakor izkoristiti za »izčrpanje« prestiza socialističnega

voditelja. De Mita je vztrajal čedalje bolj na »centralnosti« KD in je v zaključkih na vsedržavnem svetu okrepil protisocialistične poudarke, ki so navdihovali že njegov uvod.

Če bo vseh 5 strank stopalo skupaj, v »jasnem in velikem zavezništvu«, bo postalo »drugotnega pomena«, kdo bo vodil vlado, je poudaril tajnik KD. Torej precej neposreden način, da zmanjša na »drugotno« vlogo morebitnega socialističnega predsednika vlade in poudarek, da jo bo treba vsekakor sestaviti po zelo ostrih programskih in političnih pogojih KD.

Po razgovoru s Pertinijem je včeraj De Mita govoril o »zelo težki rešljivi krizi«, ki so jo volilni izidi otežili in pri čemer se večja odgovornost KD. Delegacija stranke relativne večine je poglavarju države predložila tudi svoj seznam kandidatov: Fanfanija, Forlanija in Piccolija, kot

so se dogovorili na seji vodstev parlamentarnih skupin.

Nekaj presenečenja je prišlo včeraj od Berlinguerjevih stališč. Tajnik KPI je najprej zelo ostro ocenil petstrankarsko koalicio, ki jo je označil za »propadlo zavezništvo«, ki so ga še skrhalo spori med volilno kampanjo in bi zato le zaostriло težave družbe. Nato je pa Berlinguer naslovil neke vrste poziv Craxiju, naj prouči možnost drugačnega zavezništva. »Mi ne dajemo nobenega predloga, je dejal tajnik KPI novinarjem, a jemljemo na znanje, da obstajajo v novem parlamentu možnosti za vlado, ki so drugačne od petstrankarske koalicije in na primer tudi številne možnosti za demokratično večino brez KD«.

Že v zaključkih centralnega komiteja KPI je bil Berlinguer naslovil socialistom odgovor, ki je bil hkrati odločen in usmerjen k enotnosti:

poudaril je, da bo KPI proti petstrankarski vladi, tudi če bi ji načeloval Craxi, a da ne bo storila nič, da bi škodovala enotnemu odnosu med socialisti in komunisti v velikem delu države.

Craxij je pa v bistvu zavrnil ponudbo tajnika KPI. »Raziskovali bomo na vseh frontah«, je dejal tajnik PSI, a je že jasno s katerimi strankami bo skušal sestaviti vlado, in katere bodo ostale v opoziciji. V ostalem je izrazil Craxij željo po vladi, ki naj bo predvsem stabilna, sposobna izvajati institucionalne reforme, modernizacijo javnega življenja, ozdravitev gospodarstva in mirovne pobude v mednarodni politiki. Včeraj je prišla podpora njegovi kandidaturi tudi iz sindikalnih vrst, s spodbudami novega namestnika tajnika CGIL, Del Turca in v bolj blagi obliki tudi od

R. G.

Zaplet o ugrabitvi Emanuele Orlandi

Ob izteku ultimata: ugrabitelji zahtevajo osvoboditev Alija Agca

RIM — V drugem nadstropju rimske kvesture je bil včeraj sestanek, ki so se ga udeležili pomočnik rimskega državnega pravdnika Margherita Gerunda, ki vodi preiskavo, načelnik rimskega letnega oddelka kvesture Luigi De Sena, funkcionar letnega oddelka Nicola Cavaliere in kapetan operativnega oddelka karabinjerjev Obinu. Sestanek je trajal približno eno uro, nakar so udeleženci sestavili zapisnik o dveh telefonskih pogovorih z uredništvom agencije ANSA včeraj zjutraj.

Kot se razume samo po sebi, gre za ugrabitev Emanuele Orlandi, ki dela toliko preglavic preiskovalnim organom. Še danes, ko poteka ultimat neznanih ugrabiteljev, ni nič znanega o neznanih ugrabiteljih.

Na sestanku policijskega in sodnijskega vrha so sprejeli sklep o fonetičnem strokovnem izvidu magnetofonskih posnetkov telefonskih pogovorov, ki zadevajo ugrabitev Emanuele Orlandi.

V že omenjenem zapisniku udeleženci srečanja obravnavajo dve telefonski sporočili, ki pravzaprav obe zadevata agencijo ANSA. Prvi telefonski poziv so sprejeli menihi v samostanu Santa Francesca romana na Palatinu. Redovniku, ki se je oglasil na telefonu, je neznanec, ki je potrdil iztek ultimata za današnjo 24. uro (ali osvoboditev papeževga atentatorja Alija Agca, ali

usmritev talke Emanuele), posredno potrdil, da je Emanuele še živa. Drugi telefonski pogovor pa zadevava neposredno agencijo ANSA. Nekoliko pozneje se je namreč oglasil mlajši človek, ki pa je govoril dobro italijanščino brez narečnega prizvoka (medtem ko je bil prvi prav gotovo tujec, saj ga je redovnik slabo razumel). Neznane je le vprašal, če je agencija prejela sporočilo od redovnikov.

Besedilo redovnikom je naslednje: »Vlada italijanske republike, z odobravanjem Vatikanske države, se noče odreči posesti propagandnega instrumenta, kot je zapornik Ali Agca...« Sledi besedilo, ki ni dobro razumljivo in ki je bilo tudi predmet vprašanj in pojasnjevanja redovnika in neznane moškega. Utegne se razbrati, da je Ali Agca sedaj v privilegiranim položaju (konec bivanja v samici in druge olajšave?). Neznani moški je nato izrazil grožnjo, ki je v besnem sestavu podobna odstavku nekega proglasa v zvezi z ugrabitvijo Mora. Prav tu pa naj bi bil tičal dokaz, da je Emanuele še živa.

Vatikanski urad kard. Casarolija je predvčerajšnjim prejel telefonski poziv nekega neznanca, ki je zahteval, naj časopisi objavijo celotno sporočilo, ki so ga ugrabitelji poslali agenciji ANSA v nedeljo zvečer. Pristojni urad rimske kvesture je posredoval sporočilo tisku.

Danes odgovor FLM Scottija

RIM — Sindikat kovinarjev bo spoštoval rok, ki ga je za danes postavil minister za delo Scotti odgovoru FLM in Federmeccanice na njegov ultimativni kompromisni predlog glede obnove delovne pogodbe. Le da bodo odločitve sprejeli ne na napovednem (in sedaj preklicanem) enotnem vsedržavnem svetu FLM, ampak na treh ločenih skupščinah komponent, ki pripadajo zveznim sindikalnim CGIL, CISL in UIL.

Enotno tajništvo FLM je namreč brez dramatiziranja spoznalo, da bi mogla biti razprava v tako širokem organu, kot je enotni vsedržavni svet, precej burna, spričo različnosti stališč med 3 komponentami. Tako se je odločilo, naj vsaka razčisti stališča v svoji sredi, nakar bo verjetno prav tajništvo FLM ugotovilo, ali more poslati Scottiju enoten, ali 3 različne odgovore.

Kot je znano je najbolj nasprotna Scottijevemu kompromisu glede skrajšanja delovnega časa komponenta CISL.

Problem zaposlovanja še vedno v ospredju

BEOGRAD — Odbor za vprašanja razvoja manj razvitih republik in Kosova je na včerajšnji seji podprl dolgoročni program gospodarske stabilizacije. Delegati so imeli na ta dokument več konkretnih pripomb, obrazložitve pa je dal član ZIS Mito Pejovski, ki je rekel, da je treba glede razvitih vztrajati na tem, da bi njihov razvoj spodbujali z združevanjem dela in sredstev tako prek sklada federacije kot z dopolnilnimi sredstvi.

Delegat iz Črne gore Milivoje Stijović je rekel, da bi bilo treba hkrati s tako obsežno gospodarsko reformo izvesti spremembe tudi v političnem sistemu. Pri tem ne gre za poglobitve ustavne usmeritve, temveč za rešitve, za katere je čas pokazal, da so slabe. Po njegovih besedah je problem zaposlovanja še naprej odprt. Če bomo izvajali tisto, kar piše v pro-

gramu glede ukinjanja nelikvidnih organizacij, povečanja storilnosti in tako naprej, bomo dobili še več nezaposlenih. Za zdaj je rešitev tega problema globalna. Rečeno je, da je izhod v drobnem gospodarstvu in kmetijstvu. Vendar iz tega ne bo nič, če bodo družbenopolitične skupnosti vsako leto lahko spreminjale pogoje, pod katerimi dela drobno gospodarstvo in če bo lahko vsako novo vodstvo v občini kmetom določalo nove davke in prispevke, je dejal.

Djordje Radojević, delegat iz Vojvodine, je prav tako poudaril, da program ne govori o tem, kako bomo reševali socialne probleme in probleme nezaposlenosti. V dokumentu je rečeno, da bomo polno zaposlenost dosegli konec stoletja. Toda ali lahko mladim rečemo, da jih bomo zaposlili čez 20 let in sicer če bomo uresničili ta program, je dejal.

Calamia obiskal Ljubljano

LJUBLJANA — Na delovnih obiskih v Sloveniji se je včeraj mudil veleposlanik republike Italije v SFR Jugoslaviji Pietro Calamia. Ob tej priložnosti se je pogovarjal s predsednikom centralnega komiteja ZK Slovenije Andrejem Marincem, članom predsedstva SR Slovenije Stanetom Markičem, predsednikom izvršnega sveta skupščine SR Slovenije Janezom Zemljaričem ob prisotnosti člana izvršnega sveta in predsednika republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje Jerneja Jana ter s predsednikom kolegijskega poslovnega odbora Ljubljanske banke - združene banke Metodam Rotarjem in podpredsednikom Janezom Bedino. (dd)

Podpora programu stabilizacije

BEOGRAD — Dolgoročni program gospodarske stabilizacije je včeraj dobil vso podporo v odboru zveznega zbora skupščine Jugoslavije za proračun federacije.

V razpravi so posebej opozorili na nujnost skrajno odgovornega izvajanja programa na vseh ravneh. Razmere so take, so poudarili delegati, da ni mogoče dovoliti neodgovornega obnašanja, nizke storilnosti, čezmernih porabe in podobnih pojavov, zaradi katerih smo zdaj v gospodarskih težavah. Nujno je, je rekel Rado Rotar, čimprej sestaviti kratkoročni in dolgoročni akcijski načrt za izvajanje programa, ker bo politika v prihodnjem letu odločilna za njegovo izvedbo.

Menil je tudi, da je treba še bolj pospešiti delo pri sprejemanju zakona o financiranju federacije, ker je to pogoj za odpravo sedanje anarhičnosti in proračunski porabi. (dd)

Poljska: spremembe ustave in zakon o splošni amnestiji

VARŠAVA — V navzočnosti gen. Wojciecha Jaruzelskega, ki je predsednik vlade, prvi sekretar PZDP ter načelnik vojaškega sveta za narodno rešitev (WRON) ter Henryka Jablonskega, predsednika državnega sveta (kolegialno predsedstvo republike) se je začelo včeraj delo poljskega »sejma«. Debata se bo nadaljevala danes.

Tako po začetku dela (na skupščini je navzoča absolutna večina 460 poslancev) je predsednik sejma sporočil, da so dnevnemu redu dodali še eno točko in da bodo danes predlagali zakonski načrt o amnestiji.

Prva točka dnevnega reda predvideva razpravo o 4 spremenjevalnih predlogov ustave. Najvznejši amandma zadeva vključitev v besedilo ustave pojma »izrednega stanja«, ki ga doslej listina ni vsebovala. Zakon pooblašča državni svet, oziroma v nekaterih izjemnih primerih njegovega predsednika, da proglasi izredno stanje v primeru ogrožanja notranje varnosti države. Drugi

spreminjevalni predlogi predvidevajo »jamstva« zasebnim podjetjem, vlogo »Domovinskega gibanja za narodni prepoved (WRON) v poljskem političnem sistemu ter klavzulo v kateri je pojasnjeno da Ljudska Poljska uresničuje hotenja delavskega razreda na podlagi njegovega imetja in njegove dejavnosti.

Osnutek zakonskega predloga o amnestiji predvideva, da bodo vse osebe, ki so bile obsojene na podlagi dekreta o vojnem stanju izpuščene na svobodo, oziroma popolnoma amnestirane, če predvidena kazen ne znaša več kot tri leta. Višje kazni bodo deležne polovičnega zmanjšanja. Prav tako bodo deležne amnestije tudi osebe proti katerim je v teku sodnijski postopek (če predvidene kazni ne presegajo treh let zapor). Popolna amnestija bo zadevala tudi mladoletne in ženske, čeprav so bili obsojeni na več kot tri leta zapor. Zdi se, da amnestije ne bodo deležni pripadniki »KPN in KOR« ter voditelji sindikata »Solidarnost«.

Vse več tujega vmešavanja v notranje zadeve Čada

NAIROBI — V Afriki se povečujejo bojazni zaradi čedalje bolj razširajočih se internacionalizacije spora v Čadu, zlasti še po odločitvi Washingtona, da pošlje Hablejevi vladi v N'Djameni za 10 milijonov dolarjev nujne pomoči v vojaški opremlj. V Etiopiji, ki predseduje Organizaciji afriške enotnosti so izrazili globoko zaskrbljenost zaradi te Ameriške odločitve, ki bi lahko pripeljala, kot so opozorili, do nevarnega stopnjevanja sedanjega konflikta.

Ameriška vojaška pomoč, ki jo je predsednik Reagan odobril mimo kongresa in jo v N'Djameni pričakujejo do konca tega tedna, vključuje uniforme, vozila, obutev in hrano, vendar v Washingtonu ne izključujejo možnosti, da bi poslali v Čad tudi lahke orožje in strelivo. Hablejeva vlada je pred tem dobila več sto ton sodobnega francoskega orožja, Zaire pa ji je poslal, poleg 2.000 vojakov, tudi dve transportni letali, tri lovce »mach-1« in tri reaktivne bombnike »mirage«.

Washington se je odločil za nujno vojaško pomoč Hableju zaradi domnevnega libijskega vmešavanja v Čadu, ki bi lahko postal, kot so opozorili, oporišče Tripolija za destabilizacijo sosednjih držav, zlasti Sudana. Poleg Centralne Amerike se Čad tako spreminja v območje največjega ameriškega vojaškega vmešavanja, saj omenjajo, da bo Hablejevi vojski v ravnanju s poslano pomočjo pomagalo tudi osebje ZDA. Pentagon je že prej napovedal, da bodo prihodnji mesec potekali v vzhodni

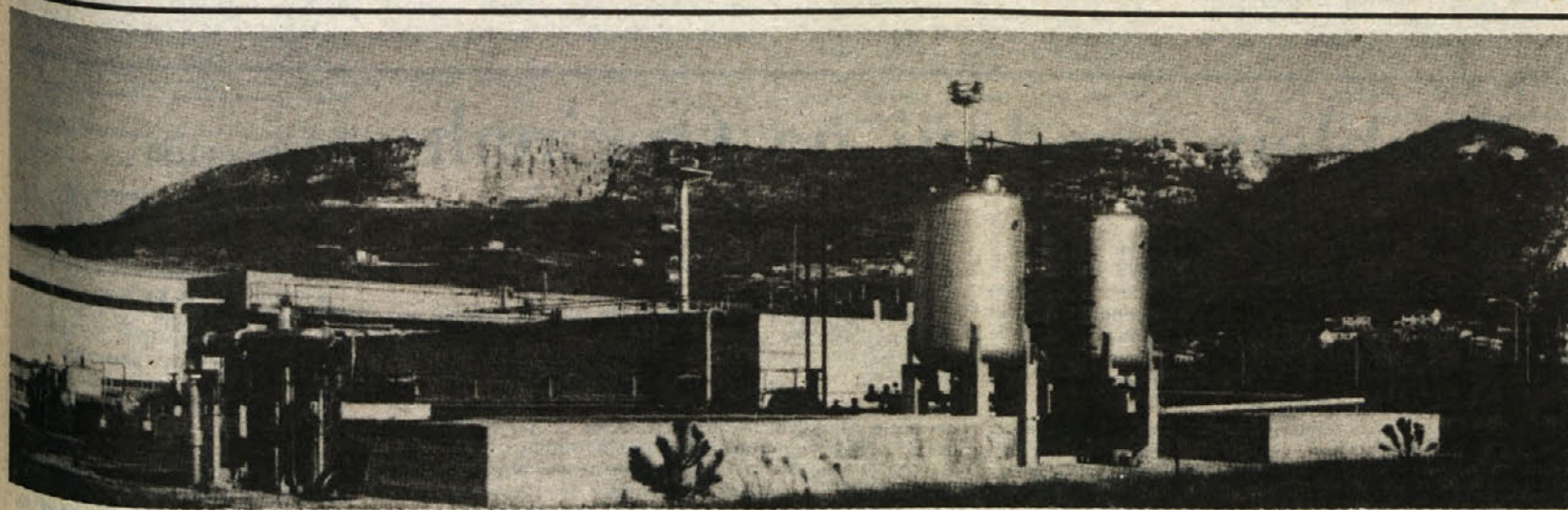
Afriki, Egiptu, Sudanu in Somaliji, veliki vojaški manevri naglih intervencijskih sil, v katerih bo sodelovalo 7.000 marincev.

Te manevre so že obsodili v Etiopiji, kjer so zdaj napadli tudi odločitve o pošiljanju vojaške pomoči Hableju, češ da je v nasprotju s pozivom biroja OAE proti slehernemu tujemu vmešavanju v Čadu. Ni znano, kako bo reagiral Tripoli, ki je že prej opozarjal, da bo v takšnem primeru primoran direktno intervenirati. Zato pa je odločitev ZDA že obsodila sovjetska agencija TASS. V Moskvi so pred tem izrekli vso podporo bivšemu predsedniku Gukuniju Weddeyeu.

V Moskvi so tudi kritizirali Pariz, ki pa vse doslej ni direktno posegel v spopade. Toda v roko vanju s poslanim orožjem pomaga Hablejevi vojski kakšen ducat francoskih obveščevalnih častnikov, vrhu tega pa čaka v pripravljenosti, v kamerunskem obmejnem mestu Kouseri, tudi 165 francoskih padalcev. Francija sicer vzdržuje pomembno vojaško oporišče v Bouaru v sosednji Centralnoafriški republiki medtem ko je iz Čada svoje sile umaknila že pred leti in ji ni več vračala.

S samega bojišča prihajajo skope vesti, čeprav se Hablejeva vojska očitno pripravlja na dokončni obračun z Gukunijevimi silami pri mestu Faya-Largeau, ki je padlo v uporniške roke 24. junija.

TIT DOBERŠEK

Pogumna pobuda neke ženske

Čeprav ženska kot podjetnik ni več osamljen primer v industrijskem svetu, še vedno zbujajo radovednost in interes. In ta interes je še večji, če gre za žensko, ki je imela toliko poguma, da je začela s svojo dejavnostjo ob koncu tako težavnega leta kot je bilo leto 1982. Industrija preživlja hude trenutke tako v Italiji kot še posebno v Trstu in so zato taki primeri izredno redki, 34-letna Tržačanka Elena Prosdocimo je po dolgi in bogati izkušnji na komercialnem področju odprla lani v industrijski coni pri Orehu tovarno »Astra tecnopianti«.

Tovarna proizvaja naprave za manjše skupnosti kot za industrijske namene. Od naprav za upepeljevanje (npr. za bolnice, pokopališča itd.) do cevnih sistemov pipe track, od napeljav za ogrevanje do malih pump in naprav za zaščito okolja in morja.

Gospa Prosdocimo je, ko je začela s svojo dejavnostjo v trenutku krize in zastoja, zaupala najprej sebi in svojemu načrtu, a je hkrati tudi zaupala mestu.

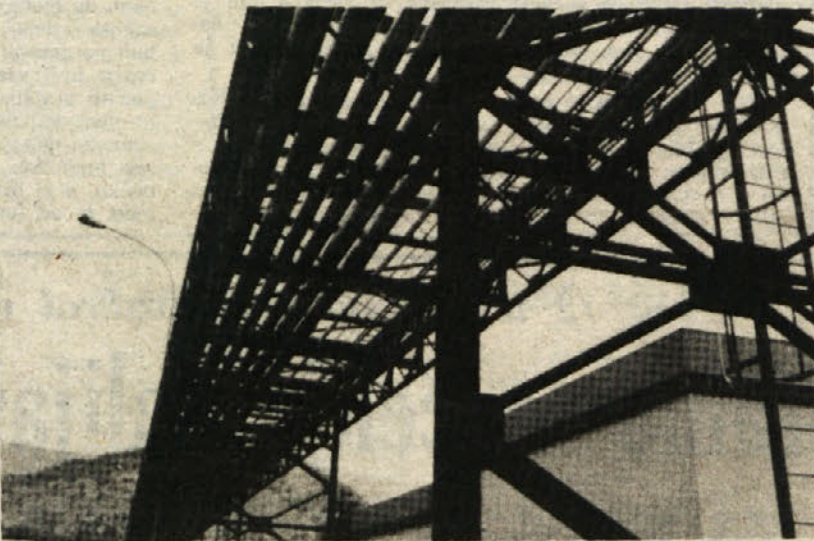
»Po mojem — zatrjuje — je napačil trenutek, da obrnemo preteklosti ramena in se bolj optimistično zazremo v bodočnost, človek se mora vedno angažirati v prvi osebi, tudi če to zahteva dobršno mero riska in veliko žrtev.

Čas je, da prenehamo tarnati. Tega smo v zadnjih letih v Trstu vse preveč navajeni. Na srečo obstaja še vedno živ podjetniški duh in treba ga je podpreti. V tem trenutku krize, po mojem, more preteklost služiti le kot opomin za storjene napake, da se več ne ponovijo. Pre-

dalgo je bil Trst otok, čas je, da kaj storimo, da se otresemo te izolacije. Podjetništvo v Trstu ima veliko možnosti, a industriji in politične sile ga morajo skupno podpreti. Načrt »Marcora - Pandolfi« je le primer, ki ga je treba vzeti za zgled, zato da se podpre podjetništvo našega mesta in se mu da novega zanosu.

Je bil za vas začetek dejavnosti težak?

»Da, vsestransko. Pred seboj sem našle veliko velikanske ovire in to že na samem začetku, a mi je uspelo, da sem jih premostila in je

končno decembra lani »Astra tecnopianti« začela proizvodnjo. V teh zadnjih šestih mesecih pa so bile moje težave s tovarno bolj notranjega značaja: vse sloni na skupnem delu in vzajemnem spoštovanju. Skušala sem urediti delovne prostore tako, da so čimbolj prijetni in udobni, ker menim, da je to nujno. Rezultati glede na vzajemno zadovoljstvo, moje in mojih uslužbencev, so potrdili to moje prepričanje.

Veliko napora in dela smo posvetili in še vedno posvečamo, kar ni vedno lahko, spoznavanju proizvodov »Astre tecnopianti« ter njihovih koristi (tudi glede na prihranke pri upravljanju) v Trstu kot drugod.

Vsekakor je Elena Prosdocimo zadovoljna z rezultati teh prvih 6 mesecev dejavnosti in ponosna na pred kratkim odprti novi filijali: v Tržiču in v Rimu.

Kratkoročni načrti?

»Nadaljnja razširitev. Septembra bomo začeli z deli za gradnjo novega skladišča, ker se je izkazalo, da je sedanje premajhno za ritem proizvodnje.

Gospa Prosdocimo je nedvomno jasen primer vitalnosti in podjetniškega zaupanja, ki ga tržaška industrija, kljub težavam in krizi, lahko izrazi.

Članek je povzet iz revije »Presenza Industriale«.

Smrt afriškega sindikalista

NAIROBI — Juma Boy, 50-letni generalni sekretar kenijskega sindikalnega združenja COTU, največje delavske zveze v Afriki južno od Sahare, je umrl med operacijo na srcu v Londonu, kamor so ga pripeljali po večtedenskem brezuspešnem zdravljenju iz Nairobijskega bolnišnice. Juma Boy je bil skupaj s pokojnim Tomom Mboyo, ki so ga v skrivnostnih okoliščinah ustrelili na prometni nairobijski ulici julija 1969, ena najvidnejših osebnosti sindikalnega gibanja v Keniji po neodvisnosti leta 1963. Skozi 18 let je bil voditelj vplivnega sindikata pristaniških delavcev, pred 8 leti pa je postal generalni sekretar COTU, ki združuje v 29 sindikatih tri četrtilijona delavcev. V Keniji je vseh zaposlenih 1,2 milijona, to je pičlih 7 odstotkov prebivalstva.

Juma Boy je bil sicer precej protislovna osebnost. Imel je nemalo sovražnikov, ki so mu pred leti celo očitali, da se je pustil podkupiti od ameriške CIA, kar pa je odločno zanikal. Prav tako so mu očitali, da ni dovolj odločno podprl delavskih zahtev, kar je bil najbrž razlog za to, da je na začetku tega leta izgubil vodilni položaj v sindikatu pristaniških delavcev.

Libanon: Džemajel v Washingtonu

WASHINGTON, JERUZALEM — Libanonski predsednik Amin Džemajel je včeraj dopotoval v Washington, kjer se bo zadržal štiri dni in kjer se bo razgovarjal predvsem o problemu umika tujih čet iz Libanona (prav včeraj je izraelski ministrski svet na izredni seji sprejel načrt za delni umik izraelskih čet s tega območja). Džemajel, ki ga je na letališču sprejel državni tajnik ZDA George Shultz, se bo jutri sestel s predsednikom Reaganom.

V Washington bi moral te dni dopotovati tudi izraelski premier Begin, ki pa je potovanje prekinjal iz »osebnih in zdravstvenih razlogov«. Po mnenju nekaterih opazovalcev je Begin res izčrpan (med drugim ga je hudo prizadela težka nesreča v družini) ter naj bi nameraval ob svoji skorajšnji 70-letnici odstopiti.

Marchais o francoskem jedrskem potencialu

PARIZ — Generalni tajnik francoske komunistične stranke Georges Marchais je na seji osrednjega odbora partije naglasil, da je treba na pogajanjih za omejitve strateških sil upoštevati francoski jedrski potencial kot sestavni del celokupnega zahodnega jedrskega arzenala. Samo na ta način, je še pristavil Marchais, bodo pogajanja lahko potekala v okviru obstoječe dejanske stvarnosti. Ko je predsednik Mitterrand v Williamsburgu podpisal listino o varnosti v zahodnih državah, po kateri je ta varnost »nedeljiva«, je praktično zagotovil ZDA, da v primeru potrebe lahko računa na Francijo. Jasno je, da na tej osnovi ne moremo zahtevati od Sovjetske zveze, da bi obravnavala francoski jedrski potencial kot silo, ki ne gravitira ne »sem« ne »tja«, je zaključil Marchais.

□ ATENE — Pri kraju Xinas na železniški progi Atene - Solun je prišlo včeraj zjutraj do hude železniške nesreče, v kateri so umrle tri osebe.

astra tecnopianti srl

TRST - NOVA INDUSTRIJSKA CONA, PRI OREHU - TEL. 040/232281

Politika čakanja in razpravljanja o nebitnem

Niti umetna klima ne more ohladiti in osvežiti vročega in zatohlega ozračja v sejni dvorani tržaškega občinskega sveta. Vsi računajo, da se narejeni in razprava o proračunu za letošnje leto se počasi, zapirajo in nekako neprepričano vleče h koncu. Prihodnji tork bo glasovanje, na katerem se bodo demokristjani kot na pokrajini ponovno vzdržali in tako preprečili komisarstvo upravo, nato pa bo v petek ponovno glasovanje, tokrat o odstopu tržaškega župana in z njim vred celotnega občinskega odbora.

Nekoliko živahnosti je na zadnji seji vnesla KPI, ki je predlagala nekatere zanimive popravke proračuna. Za nekoliko naj bi namreč zvišali izdatke za skrbstvo ostarelih, otrok, otroških vrtcev in šol, potrebna sredstva pa bi dobili z zmanjšanjem izdatkov za javno razsvetljavo vodometov, za kar je v proračunu predviden visok izdatek; kar cela milijarda lir. Odbor mora sedaj odločiti, če popravke sprejme.

Daljša, toda brez pravega zaključka, pa je bila razprava o upepeljevalniku. Bolje rečeno o komisiji, ki naj izbira prostor, kjer naj se postavi novi upepeljevalnik, kadar ga bodo gradili. Svetovalci se niso dogovorili za imenovanje komisije, kar so zagovarjali komunisti in socialisti in se je zbrala večina glasov okrog predloga demokristjanov, da se vsa zadeva odloži. Ozadje je na dlani in preprosto. Upepeljevalnik je naprava, ki močno onesnažuje okolje, tržaška občina bi se ga rada znebila in ga namestila v okolici, kjer pa so uprave v rokah okoliških občin in kjer so povsod na oblasti koalicije KPI in PSI.

Odlog torej, ki je postal že nekaka značilnost za tržaško mestno upravo in ki odraža njene notranje napetosti, je v resnici odraz Liste za Trst in njene politike čakanja, razpravljanja o nebitnem, pogosto pa tudi stranski proizvod dejstva, da ima Lista besedo samo v Trstu in nobene organske vezi z upravnimi organizacijami države. Zato pa se v Trstu ne rešujejo niti tako preproste stvari kot so parkirišča, mestna čistoča in podobno.

PRVI KONKRETNI KORAKI K REŠEVANJU VPRAŠANJA RAZLAŠČENCEV IZ ROVT

Kot kaže, se je reševanje številnih problemov, ki zadevajo razlaščence v Rovt, le premaknilo z mrtve točke. Včeraj dopoldne je bil namreč na dolinskem županstvu razširjen sestanek, na katerem so se vsi zainteresirani dogovorili za nekakšen informalen pristop k dolgemu in zapletenemu birokratskemu postopku, ki ga po italijanskem zakonu prinaša vsako razlaščenje in nakazovanje ustrezne protivrednosti, ki ni izključno denarna.

Sestanek v Dolini je bil pravzaprav že predhodno sklican zaradi problemov, ki se zaradi gradnje hitre ceste kažejo v dolinski občini. Toda zaradi izjemno perečega vprašanja šestih razlaščencev iz Rovt, so dnevi red nekoliko spremenili. Uradni sogovorniki prizadetih prebivalcev so namreč v obeh primerih skorajda isti: dežela kot uradna nositeljica celotne operacije, tržaška občina kot prva in neposredno poverjena in končno še podjetje Palmieri kot poverjeni izvajalec.

Ker je bil sestanek zamišljen kot »tehnični«, se ga deželni odbornik Rinaldi ni udeležil. Prisotni pa so bili

vsi strokovnjaki in funkcionarji, ki vprašanju sledijo že od začetka, udeležili pa so se ga tudi tržaški odbornik Jagodic in Angelo Premolin in Ernest Petaros (včeraj smo pomotoma zapisali Ervin) kot predstavnika razlaščencev iz Rovt. Na sestanku so seveda bili tudi predstavniki Kmečke zveze, Konzorcija razlaščencev »Nasza zemlja« in Kraške gorske skupnosti; nekakšno moderatorsko vlogo pa so prevzeli gostitelji — predstavniki dolinske občinske uprave.

Vsi udeleženci so izhajali iz jasne in nesporne ugotovitve, da je »zadeva Rovt« zašla na slep tir. Prezati je bilo namreč treba voz, ki sta ga neločljivo sestavljala ugotavljanje vrednosti lastnine, ki bo razlaščena in pa istočasen uraden prevzem te lastnine. Kot smo že poudarili, po italijanskem zakonu uradna ocena sovpada s prevzemom posesti, zato tudi prizadeti lastniki niso dovolili zastopnikom podjetja, da bi stopili na njihova tla.

Ker podjetje ni izvedlo cenitve, seveda ni dalo ponudbe, prizadeti lastniki pa niso vedeli s čim bodo razpolagali, da bi se potem znali ravnati.

Bistvo včerajšnjega dogovora je v tem, da bodo lastniki dovolili podjetju Palmieri, da izvede orientativno cenitev, ki pa bo precej blizu končne. Tako zbrane podatke bo podjetje posredovalo deželi, ki se je že obvezala, pa čeprav manjka uraden pristavek vseh odborništev, ki bi bila soudeležena, da bo te podatke resnično vzela v poštev.

Tako bi bil storjen prvi konkreten korak na dolgi poti, ki jo bodo morali prehoditi razlaščenci od starih hiš v Rovt do novih, ki naj bi jih zgradili na zemljišču v Ul. Brigata Casale.

V dogovorih, ki so jih sklenili decembra lani, so se namreč podpisniki obvezali, da ne bodo razlaščence samo denarno izplačali, temveč da jim bodo nudili konkretno možnost, da si zgradijo nove hiše. Ta postopek pa je še bolj zapleten kot prvi, kajti zakon o razlastitvah take možnosti izrecno ne predvideva, kar pomeni, da je ta del prepuščen tako imenovani politični volji podpisnikov.

Tokrat se je zataknilo že pri zemljišču, ki naj bi ga razlaščenci odkupili od tržaške občine. Toda zaenkrat tržaška občina še ni formalni lastnik

terena, ki naj bi ga v začetku junija deželna uprava prevzela od sedaj že razpuščenih Združenih bolnic (njihovo imetje namreč prehaja pod okrilje Krajevnih zdravstvenih enot). Toda ne glede na vse te prehode, ki kot kaže bodo le privedli do pravega naslova, so se včeraj domenili, da bo podjetje Palmieri pregledalo in premerilo deljeno zemljišče.

To bi bila nekakšna druga faza: breme za naslednjo, za načrt hiš, pa bi si morali prevzeti bodoči lastniki, se pravi sedanji razlaščenci. Zelo verjetno bi se morali odločiti za vrsto ne hiše, po eni strani zaradi cene, po drugi pa tudi zaradi velikosti zemljišča. Takšna rešitev seveda ni povsem enakovredna sedanjemu stanju, ko ima vsak od prizadetih lastno hišo.

Po uresničitvi te začetne faze, po črtati je treba, da je bilo treba na takšen dogovor čakati več kot pol leta, bi se dejansko lahko šele začelo stvarno pogovarjati. Zaenkrat, predno nastopi še cela vrsta težav, ki se sicer že napovedujejo, pa je upati, da bodo zadovoljivo opremljeni ti prvi koraki in to v interesu vseh.

Problem gradenj na Opčinah

Predsinčnim se je na Opčinah sestal rajonski svet za vzhodni Kras. Glavni argument razprave je bil sklep tržaške občine v zvezi z določitvijo zemljišč na Opčinah za potrebe ljudskih gradenj. V predelu med Ul. Carsio in Ul. Biancospino bodo v bližini prihodnosti zgradili skoraj 300 novih stanovanj. Med zadržkami, ki jim je bilo določeno zemljišče za gradnjo in ki se bodo lahko okoristile z deželnim zakonom o ljudskih stanovanjih, je tudi openska zadruga Stajpce.

Predvsem velja poudariti, da je občina postavila rajonski svet glede tega vprašanja pred dovršena dejstva. Sprejela je v vsej naglici sklep, ker bi sicer zamudila predvidene roke. Ves problem sam na sebi pa bi ne vzbujal posebne pozornosti in bi ne bil razlog za nova negodovanja, če bi zadeva okrog vprašanja gradenj na Opčinah ne trčila na star in še vedno nerešen problem ureditve potrebnih infrastruktur, brez katerih bi sploh ne smeli izdajati dovoljenj za nove stanovanjske gradnje. Star, a očitno povsem zanemarljiv problem torej, ki je seveda naletel na predsinočni seji rajonskega sveta na logično negodovanje. Soglasno je bilo rečeno, da občina ne more v nedogled zanemarjati tega pomembnega problema in v ta namen je rajonski svet zahteval srečanje z županom, na katerem naj bi mu svetovalci še enkrat obrazložili razne urbanistične aspekte.

O urbanističnih vprašanjih na Opčinah je bila v rajonskem svetu že večkrat razprava. V zvezi s tem je bilo napisanih tudi več resolucij in dokumentov. Zanimiv je v tem pogledu zadnji dokument, ki ga je objavila krajevna sekcija KPI in ki se glasi:

«Že leta si sledijo urbanistični načrti za Opčine. Kolikor se je dalo razbrati iz izjav občinskih upraviteljev, je bilo v njihovih namenih, da bi z Opčin naredili majhno mestno središče, v katero bi se osredotočil del ekspanzije mesta in ki bi avtonomno razpolagalo s službami in infrastrukturami. Težišče te korenite

te preobrazbe Opčin, ki naj bi se po številu prebivalstva povečale od sedanjih 5 na 15 tisoč, je bilo označeno v razvoju Ville Carsie, kjer naj bi namestili kakih 5 tisoč prebivalcev.

Danes se lahko vprašamo, kako je z občinskimi načrti, kaj je bilo storjenega in katere so bile neizpolnjene obljube. V Villi Carsii ne manjkajo samo družbene usluge — socialni center, otroški vrt, rekreativne usluge — temveč tudi najnovejša infrastruktura, kot so ceste in greznično omrežje. Kdor se pelje skozi naselje, odkrije, da niso uredili niti notranjih cest — večina teh je razritih in netlakovanih ali pa brez pločnikov in parkirišč.

Škoda, ki jo takšen položaj prinaša prebivalstvu omenjenega področja, si z lahkoto predstavljamo. Naselje je postalo tisto, kar ne bi smelo postati: prenočišče, kjer niso zagotovljene niti povezave z ostalim delom vasi in z mestom. Ob prejemnih uslugi je poleg vsega nemogoče vsakršno družbeno življenje. Ker niso uredili grezničnega omrežja, se nadaljuje onesnaževanje podzemlja z dnevnim izlivom okrog 10 tisoč litrov grezničnih voda, ne da bi kjerkoli naletele na očiščevalne naprave ali zbiralnike.

Samo od sebe se postavlja vprašanje, kako je mogoče, da je prišlo do tega. Italijanska urbanistična zakonodaja preprečuje, da se gradijo prej hiše kot ceste. Sistem dodeljevanja gradbenih dovoljenj, ki nalaga občanom, da morajo plačati občini težka bremena za urbanizacijska dela (ceste, greznice, vrtci, šole itd.), mora tudi po zakonu zagotoviti, da se vzporedno s hišami naredijo tudi vsa potrebna dela, za katera so občani že plačali v obliki težkih davkov. Zaradi tega ne more biti ne opravičil ne zamud in zavlačevanj. Pri tem ne gre samo za neizpolnjene obljube, temveč za pravcate zakonske prekrške. Zanje so odgovorni ljudje, ki sedijo na občini, a ki bi morali biti v resnici daleč od odgovornih mest in od funkcij, ki jih ne znajo opravljati.»

Obvestila Kmečke zveze

Kmečka zveza obvešča vse člane, ki so zaprosili za kmetijsko gorivo, da ga lahko dvignejo pri »Consorzio agrario« v industrijski coni. Ker je količina goriva omejena, pozivamo vse, naj se čimprej javijo in dvignejo količino zaprosenega goriva.

Člen 12 deželnega zakona 910/66 predvideva podeljevanje posojil po znižani obrestni meri za nakup kmetijskih strojev in drugih potrebščin. Zakon predvideva podeljevanje posojil v višini 50 od sto kupne cene za vse tiste, ki niso vpisani v SCAU (in se torej pretežno ne ukvarjajo s kmetijstvom), za poklicne kmete pa bodo posojila dosegla 60 od sto kupne cene.

Za prejem posojil je treba vložiti prošnjo na navadnem papirju skupno s katastrskim izveščkom obdelane zemlje in proračunom predvidenega stroška (v treh kopijah).

Za vse ostale informacije in pojasnila naj se zainteresirani zglasijo v uradih Kmečke zveze, v Ul. Cicerone 8/b.

Pred 12 leti je bil vpis dvakrat večji od letošnjega

Katastrofalno redčenje italijanskih prvih razredov

Ob koncu junijskih vpisov otrok v prve razrede slovenskih osnovnih šol smo opozorili na dokajšen upad vpisov v primerjavi z lanskim letom. Poglavitni, če že ne edini razlog za tolikšno skrčenje, je nebrzdani demografski padec, ki že vrsto let nepriaznesljivo redči prebivalstvo v tržaški pokrajini. V Trstu in okolici je vse manj otrok, kar se na najbolj viden način pozna prav v šoli, v številčno manjših razredih in, zadnja leta, tudi v vse manjšem številu razredov.

Ta negativni pojav se ne odraža le v številu otrok vpisanih v slovensko šolo, temveč, in v še večji meri, prizadeva tudi italijansko šolo.

V zadnjih letih je prizadela prve razrede italijanskih osnovnih šol v tržaški pokrajini pravcata katastrofa, o čemer jasno pričra nekaj podatkov, ki smo jih zbrali na šolskem skrbništvu. Zadnjih dvanajst let se je vpis v prve razrede italijanskih šol zmanjšal kar za polovico. Leta 1971 se je namreč vpisalo v te razrede 3339 otrok, letos pa jih je po junijskih vpisih le 1678. V istem obdobju se je zmanjšalo število vpisanih v prve razrede slovenskih osnovnih šol za četrtno, kar dokazuje, da je demografska kosa pustošila več na italijanskem polju kot na slovenskem.

Samo v zadnjih petih letih so »izgubili« prvi razredi italijanskih osnovnih šol več kot tisoč učencev (leta 1978 jih je bilo 2796), zelo občuten na to bil tudi padec v primerjavi z

lanskim vpisom (minus 288 otrok). Številke nedvoumno kažejo v kakšno slepo ulico je začel Trst. Poleg visoke smrtnosti, ki bistveno prekaša nataliteto, gre pri vsestranskem izumiranju mesta opozoriti že na en pojav, ki ga lepo slikata število rojstev in število vpisanih v prve razrede osnovnih šol.

V letu 1976 se je rodilo v tržaški pokrajini 2470 otrok, ki so v lanskem šolskem letu prvič prestopili prag šolskih vrat. V šole na Tržaškem sta se prvič vpisala lani skupno le 2302 otroka (1966 v italijansko šolo in 236 v slovensko). Kam se je vpisalo preostalih 168 otrok? Po vsej verjetnosti so se preselili s starši v druge kraje

Italije, kjer so starši dobili delo, oni pa v šoli nove male prijatelje.

Nekaj podobnega se bo pripetilo tudi letos. Po junijskih podatkih (ki so sicer nepopolni, ker je možen tudi naknadni septembrski vpis, le-ta pa je bil v preteklih letih dokaj skromen in ni bistveno spremenil junijskih vpisov) se je vpisalo v prve razrede osnovnih šol skupno 1876 otrok (1678 v italijansko in 198 v slovensko šolo), šest let prej, 1977. leta, pa se je rodilo v naši pokrajini 2089 otrok, to je 170 več, kot jih je doslej vpisanih. Bomo tudi letos pričra tolikšnemu odklonu med številom vpisanih in številom rojenih šest let prej?

Uvodoma smo omenili, da se bo za-

radi zmanjšane vpisa zredčilo tudi število prvih razredov osnovnih šol. Na 60 italijanskih osnovnih šolah v tržaški pokrajini bodo tako »izgubili« skupno 11 prvih razredov. Po en prv razred manj bodo imeli na šolah De Amicis, Fornis, v Trebčah, na šoli D'Aosta, Timeus, De Marchi, Suvich, Melara, Tarabocchia, Grego, Filzi, De Amicis v Miljah, kar dva prva razreda manj pa bodo imeli na šoli Carniel. Le na dveh šolah se bo povečalo število prvih razredov, in sicer na šoli v Villi Carsia (plus en razred) in v šoli Foschiatti (dva razreda več; na tej šoli, ki ima sedež v Ul. Benussi, se je zaradi novih stanovanj povečalo tudi število učencev v drugih razredih, tako da jih bo skupaj kar 14 več kot lani).

Zanimiv je v tem pogledu vsaj bežen pregled vpisov v italijanske šole na podeželju, oziroma v predmestjih, kjer živijo Slovenci. V šoli v Trebčah niso zabeležili nobenega vpisa in izgubili en razred. Prav tako po en prvi razred sta izgubili italijanski šoli Filzi in Grego pri Sv. Ivanu. V italijanski osnovni šoli v Dolini bodo imeli skupno tudi po en razred manj (tri namesto lanskih štiri), prav tako en razred manj bodo imeli na šoli v Boljuncu. Do minimalnega skrčenja razredov bo prišlo tudi v italijanskih osnovnih šolah nabrežinskega ravnatelstva (27 namesto 28).

Vsi ti podatki kažejo, da se srečuje italijanska skupnost s podobni-

mj šolskim vprašanjem kot slovenska, če ne s še večjimi. Pred leti je naš vpis slovenskih otrok v prve razrede osnovnih šol približno 8 odstotkov skupnega vpisa v vse prve razrede na Tržaškem. Letošnji, pa čeprav še nepopoln vpis, presega ta odstotkov skupnih vpisov (točnega števila ne poznamo, kar jasno pričra, da se naša skupnost čvrsteje upira demografskemu padcu od italijanske). To spoznanje mora biti še nadaljnja spodbuda, da nadaljujemo po tej poti. Recept za tako nadaljevanje je sila preprost: vpis vseh slovenskih otrok v slovensko šolo!

Zdravstvena enota sporoča, da se v tržaški pokrajini junija meseca zabeležijo primere naslednjih nalezljivih bolezni: 1 primer nalezljive vnetja veznic, 6 primerov vnetja jeter, 509 primerov ošpic, 8 primerov oslovskega kašlja, 26 primerov oslovskoga kašlja, 4 primeri nalezljive jete, 39 primerov nalezljive vnetja vnetja vnetja in 4 primere nalezljivega vnetja vnetja vnetja.

Rajonski svet za zahodni Kras se bo sestal 25. t.m. ob 18. uri. Med drugim bo razpravljalo o pristojnostih pri upravljanju občinskih otroških vrtcev.

Enotno pokrajinsko sindikato združenje upokoencev priredi v petek ob 17. uri skupščino vseh upokoencev pristaniške ustanove.

Zbor «Istrskega odreda» ob svoji 40-letnici

Na Kozini bo v soboto, 23. julija, zbor Istrskega odreda ob 40. obletnici njegove ustanovitve. Na velikem prireditvenem prostoru pri kozinskem motelu, ob cesti Reka - Trst, se bodo ob 16. uri zbrali njegovi preživeli borci z obeh strani meje in seveda drugo prebivalstvo obmejnih krajev. Zbor, s katerim bodo počastili tudi praznik borcev, prirejajo skupnost borcev IO in družbeno - politične organizacije z območja Krajevne skupnosti Hrpolje - Kozina.

Na tej zgodovinski slovesnosti sodeluje z izbranim kulturnim programom tudi Tržaški partizanski pevski zbor «Pinko Tomažič» pod vodstvom Oskarja Kjudra. Poleg zbora, ansambla in recitatorjev TPPZ nastopa tudi otroški pevski zbor Kurirček.

Sporod bo vodil in napovedoval Stane Koman. Med 16. in 17. uro je napovedan prihod mladinske pohodne čete iz Kopra čez Slavnik. Sledilo bo srečanje z udeleženci jubilejne proslave Istrskega odreda. Vse to bo potekalo ob glasbeni spremljavi.

Kulturni sporod se bo pričel ob 17. uri s himno «Hej Slovani». Sledil bo pozdravni govor in raport poveljnika mladinske pohodne čete ter pomenovanje te čete po Istrskem odredu in seveda izročitev prapora. To slovesnost poimenovanja bo spremljal otroški zbor Kurirček.

Slavnostni govor bo imel član sveta republike France Perovšek, ki je bil zadnji medvojni in prvi povojni sekretar okrožnega komiteja KPS za južno Primorsko. Po govoru bodo preživeli odredovi borci počastili padle in po vojni umrle tovariše s polaganjem vencev k spomeniku IO na Kozini. Tržaški partizanski pevski zbor «Pinko Tomažič» pa bo zapel pesem Arhangelskega «Žrtve».

Ob tej priložnosti bodo delili tudi spominske medalje. Prvo bodo pripeli na odredov prapor. Priznanje bodo izročili tudi partizanskemu pisatelju Tonetu Svetini za knjigo «Med nebom in peklo», v kateri je po zgledu članov Maslove - Bečanove družine z Ostrožnega brda opisal v obliki zgodovinskega vojnega romana protifašistični boj brkinskega človeka med drugo svetovno vojno.

Po kulturnem programu bo družabno srečanje borcev in udeležencev.

Delovanje tovarne Velikih motorjev

Tovarna Velikih motorjev iz Trsta je lansko leto proizvajala le za 70 odstotkov svojih zmogljivosti. Delavci so delali milijon in 437 tisoč delavni ur, od katerih so 860 tisoč ur uporabili za izdelavo dizelskih motorjev.

Zdi se, da bo letošnje leto boljše, saj so do sedaj zabeležili večje število naročil. Lansko leto je tovarna Velikih motorjev prodala 496 tisoč konjskih moči, od katerih 170 tisoč za ladje.

Tudi arzenal sv. Marka je lani obratoval le za 70 odstotkov svojih zmogljivosti. Arzenal zaposluje 1.205 ljudi, od katerih 984 delavcev.

Veliko bolj zaskrbljena pa so mnena sindikatov, ki opozarjajo na dejstvo, da naročila pomanjkujejo in da je padlo število delavcev za celih 400 enot.

Po vsej verjetnosti se bodo pozitivno zaključila pogajanja, po katerih naj bi se delnice tržaškega Lloydja, ki so jih avgusta lani prodali družba IFT in IFIL, ponovno vrnila starim delničarjem.

Kot je znano sta finančni družbi last družine Agnelli delnice pa so vredne približno 50 milijard lir.

Kandidatura Trsta za mednarodni center

Trst bo kandidiral za mednarodni center za genetsko inženirstvo. Vest je sporočil včeraj predsednik konzorcija centra za tehnološke in znanstvene raziskave dr. Anzellotti na tiskovni konferenci, ki so se je udeležili tudi ugledni predstavniki tržaške univerze in miramarskega centra za teoretsko fiziko.

Italija bo predstavila kandidaturu našega mesta za izgradnjo mednarodnega centra za genetsko inženirstvo na septembrskem zasedanju ustanove UNIDO v Madridu. UNIDO spada v sklop OZN in jo sestavlja doslej 55 članic. Od teh so že postavile svojo kandidaturu za mednarodni center Belgija, Tajska, Švica, ZRN in po vsej verjetnosti bo to v prihodnosti storila tudi Španija.

V «bitki» med temi državami ima Italija, in z njo Trst, dokajšnje možnosti. Predvsem gre omeniti, da je rimska vlada zadnje čase obnovila svojo podporo pobudam, ki jih bodo izvedli v sklopu centra za tehnološke raziskave, in jih bo, tako je bilo obljubljeno, tudi finančno podprla. Če bo mednarodna ustanova sprejela kandidaturu Italije, bo novi mednarodni center zrasel prav na področju centra za raziskave. Poleg tega si je pridobil Trst mednarodni sloves z miramarskim centrom za teoretsko fiziko in to še predvsem potem, ko je bil ravnatelj centra prof. Abdus Salam nagrajen z Nobelovo nagrado. Ugled miramarskega centra je še posebej visok v državah tretjega sveta, tistih, ki pošiljajo svoje študente v miramarski center, da se tu izučijo, da si pridobijo mednarodnih izkušenj in se nato vrnejo, izvedenci v posameznih vedah, v matično domovino. Prav te države bi lahko odločilno podprle kandidaturu Trsta za mednarodni center za genetsko inženirstvo na zasedanju, ki bo od 7. do 13. septembra v španskem glavnem mestu.

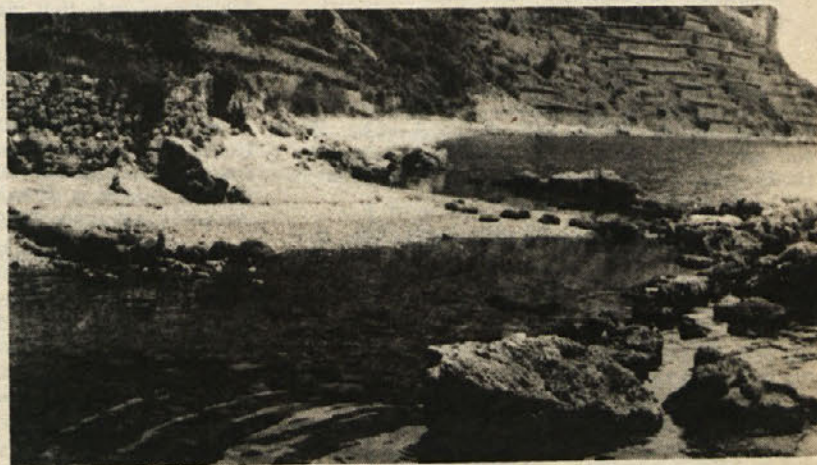
Vprašanje dobave vode še vedno v ospredju Vročina z neznosno soparo

Huda vročina tudi včeraj ni prižigala Tržačanom. Temperatura se je že v dopoldanskih urah dvignila nad 30 stopinjami Celzija, kot da pripeke ne bi bilo dovolj pa se je nad mesto in okolico ulegla težka gmota neznosne sople, ki je ljudem jemala zrak.

Tržačani si v podobnih primerih iščejo osvežitve v morju, a kaj ko je bila morska voda s svojimi skoraj 26 stopinjami vse prej kot osvežujoča.

Izredno toplo vreme teh dni je že spet nevarno postavilo v ospredje vprašanje dobave vode. Tržaška občina je že dan prej sporočila, da so se zaradi izredno mije zime in zaradi skromnih pomladanskih padavin hudo skrčile vodne rezerve in da bo morala zato tudi ukrepati. Podjetje ACEGA je najavilo omejitve dobave vode v nočnih urah, med 21. in 6. uro, ki naj bi prizadela predvsem višje predele mesta. Ob enem opozarja občane naj ne razmetavajo vode, naj štedijo z vodo, sicer bo moralo podvzeti druge še hujše ukrepe.

Podobno obvestilo je dala tudi dolinska občina, ki poziva predvsem občane Mačkoli, Prebenega in Križpota naj omejijo porabo vode in naj ne zalivajo vrtov. «V primeru neupošte-

vanja tega poziva», zaključuje sporočilo, «bo morala vodovodna služba omejiti redno dobavo».

Huda vročina, suša in težave z vodo bodo nedvomno prizadele naše kmetovalce. Ob pomanjkanju padavin morajo že itak sami skrbeti za zalivanje vrtov in bregov, kar bo nemalo stisnilo njihov mošnjiček. Poleg tega jim grozi huda izguba pridelka zaradi obilne suše. Uklesčeni v ti dve nevarnosti kmetovalci upajo, da se bo vreme kmalu spreme-

nilo, da bo dež kmalu osvežil njihovo potna čela in istočasno vtil zemlji nekaj svežega življenja.

Vsaj po napovedih vremenoslovcev sodeč kaže, da bo našim kmetom kmalu ustrezno. Vremenska napoved namreč predvideva za danes krajevne pooblačitve s poletnimi plohami v vzhodnih predelih dežele, torej tudi pri nas. Bodo predvidevanja vremenoslovcev končno obveljala? Če bodo tržaški potomci slavnega polkovnika Bernacce spet «kiksnil», preostaja kmetovalcem, in z njimi tudi nam, še eno upanje. V nedeljo bo «menjala luna», kar je v starih časih pomenilo, da bo takrat menjalo tudi vreme...

ZARADI NEREŠENIH NOTRANJIH VPRAŠANJ Protest uslužbencev ACT

Na vprašanja, ki zadevajo javni prevoz, navadno gledamo z očmi uporabnika in se zato velikokrat pritožujemo. Da v okviru tržaškega podjetja ACT ne teče vse v najlepšem redu, pa sodijo tudi uslužbenci, ki so v teh dneh oklicali protestno stanje, za prvega avgusta pa napovedujejo stavko.

Sindikalni delegati uslužbencev podjetja ACT so se sestralski prejšnji teden, da bi razpravljali o ukrepih, ki bi jih morale krajevne uprave, tokrat predvsem tržaška občina in dežela Furlanija - Julijska krajina, že pred časom sprejeti za posodobitev in boljše ureditev javnih prevozov: predvsem v mestnem središču.

Po njegovi oceni je bilo storjenega premalo, oziroma si posamezne uprave reševanje tega vprašanja nekako «podajajo».

Ob tem splošnejšem vprašanju pa obstaja še notranja organizacija v podjetju. Že pred časom so uslužbenci zahtevali, da bi upravni odbor podjetja zavzel jasno stališče, ki bi ga potem po dogovoru pretvorili v notranji pravilnik. Delegatski svet je namreč mnenja, da je nujno treba izdelati pravilnik, ki naj bi v prvi vrsti obsegal določila za napredovanje in nagrajevanje v okviru podjetja.

Istočasno pa jemljejo 27. julij, datum, ki ga je predlagal upravni odbor za sestanek, kot uvod v odločno soočenje prav o vprašanih napredovanju v službi.

Spet pa je postalo pereče tudi vprašanje določevanja delovnih izmen, zato so predstavniki uslužbencev zahtevali sestanek z nadzornikom za promet; do tega sestanka pa bi morali priti najkasneje do 23. t.m.

V splošnem pa sindikalni delegati ugotavljajo, da skuša podjetje zmanjšati vlogo sindikalnih organizacij v podjetju samem. Zato pozivajo upravo podjetja, da omogoči delovanje vseh sindikalnih komisij.

IPAB nima, občina tudi ne naj plačujejo oskrbovanci

Včeraj je zapadel rok, ki ga je pokrajinski nadzorni odbor dal zavodu IPAB, da popravi proračun za leto 1983. Le-tega je odbor zavrnil, ker ni predvideval kritja za izplačilo pokojnin uslužbencem bivše ustanove ECA, ki je po razpustu prešla pod upravo IPAB. Za prejšnje in tekoče leto znaša ta strošek 1.200 milijonov lir. Komisar IPAB Claudio Mitri je mnenja, da bi ta izdelek moral biti v proračunu tržaške občine, ki je prevzela vse aktivne in pasivne postavke bivšega ECA.

Tako bivši župan Cecovini kot Rosi pa sta to možnost zavrnila, saj je tržaška občina v veliki finančni krizi.

Uprava IPAB ni spremenila svojega proračuna, saj je edina možnost, da bi krila vsoto le v zvišanju oskrbovalnin za priletne osebe v hi-

ralnici v Ul. Pascoli. Te sedaj znašajo 37 tisoč lir dnevno, zvišati pa bi se morale za 10 tisoč lir. Ker si uprava IPAB tega ni hotela dovoliti, je predložila priziv proti sklepu pokrajinskega odbora na deželno upravno sodišče (TAR).

Kaj se bo zgodilo? Po vsej verjetnosti, razen v primeru, da ne bi občinski odbor zadnji trenutek pred odobritvijo proračuna na petkovi seji (to pa je utopistična želja) posegel v korist IPAB, bodo imenovali deželnega komisarja «ad acta», ki bo po birokratski poti spremenil in uredil proračun IPAB. To pa pomeni, da bo nujno zvišal oskrbovalnino v omenjeni, krivični, višini. Finančne težave in neučinkovito vodenje javnih institucij bodo tako ponovno plačevali državljani, v tem primeru sorodniki ostarelih.

Kje bodo taborili skavti

Danes odhaja na poletni tabor prva skupina tržaških skavtov in skavtinja. Tržaški del slovenske zamejske skavtske organizacije je tudi letos pripravil kar šest taborov za svoje članice in članke: dva za najmlajše, volčice in veverice, tri za srednjo starostno vejo, izvidnike in vodnice, enega pa za starejše, roverje in popotnice.

Ravno najstarejši imajo prvi tabor, ki se bo končal 31. julija. Prvi dnevi so posvečeni «potovalnemu delu» tabora z obiskom znamenitosti na Dolenjskem, zadnjih pet dni pa bo tabor «stalen» v bližini Sentjerneja na Dolenjskem. Njegova načelnica je E. va Fičur.

Na istem tabornem prostoru bo tudi letošnji «tabor A» izvidnikov in vodnic, in sicer od 31. julija do 15. avgusta. Vodila ga bo Bruna Ciani, udeležili pa se ga bodo člani in članice iz Devina, Nabrežine, Križa, Mavhinj, Proseka in Kotonvela ter del Opencev.

Ostala dva tabora izvidnikov in vodnic bosta od 29. julija do 13. avgusta ločeno nedaleč od Globasnice na Koroškem. Na taboru B, ki ga bo vodil Kazimir Majowski, bodo članice in člani z Opčin, Repentabra, iz Trebč, Boljunca in Mačkoli.

Tabor C bo vodila Marta Fabris, na njem pa bodo prisotne članice in člani od Sv. Ivana, iz Rojana, Škedenja, od Sv. Jakoba in Sv. Vincencija.

Najmlajši — volčiči in veverice — bodo taborili od 2. do 12. avgusta pri Zagorici nedaleč od vasi Stranje pri Kamniku. Imeli bodo dva povešana podtabora, ki ju bosta vodila Edi Žerjal in Stojan Pahor. Vodstvo tabora je sporočilo, da so zaželeni obiski v nedeljo, 7. avgusta.

● Avtonomni zavod za gradnjo ljudskih stanovanj v tržaški pokrajini sporoča, da so razobesili seznam za-

časnih stanovanj, ki bodo pripadla stanovalcem, ki imajo za to pravico. Gre za družine z nizkim dohodkom in za stanovanjske upravičence, ki so prejeli sodni izgon in se nahajajo v težkem položaju.

Danes objava ocen zrelostnih izpitov

Danes bodo še zadnji slovenski maturantje izvedeli za izide letošnjih zrelostnih izpitov. Učne uspehe bodo dopoldne razobesili na znanstvenem liceju, trgovskem tehničnem zavodu in učiteljsku. Doslej je bil učni uspeh (na klasičnem liceju in na poklicnem zavodu za industrijo in obrt) stoodstoten. Bo takšen tudi po današnjih izidih?

Ob prvi obletnici smrti

Vida Pegana

se ga z ljubeznijo spominjajo žena Giuseppina, sinova Andrej in Štefan ter drugo sorodstvo.

Lonjer, 21. julija 1983

Naznanjamo žalostno vest, da nas je zapustila naša mama

Ivanka Kosmač vd. Kariš

Pogreb bo danes, 21. t.m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev na Katinaru.

Žalujoci: hčerka Marija, zet Alfredo, vnukinja Erika, sestre, brat, sorodniki in prijatelji.

Trst - Rovte, 21. julija 1983

Nenadoma nas je zapustil naš dragi

Ivan Pieri

(Upokojenec Pristaniške ustanove)

Pogreb bo jutri, 22. t.m., ob 11.15 iz mrtvašnice glavne bolnice naravnost na Prosek.

Žalostno vest sporočajo: žena, sin, brat, svakinje, svaki, teta, nečaki, sorodniki in prijatelji.

Prosek, 21. julija 1983

Žalovanju se pridružujejo družine:

PUNTAR - UKMAR
VATTOVAC
TAUCER

Prosek, 21. julija 1983

Tat odprl trgovino namesto prodajalke

Ko je predvčerajšnjim popoldne 36-letna prodajalka Miriam Bernich por. Sponza vstopila v prodajalno v Ul. Cicerone 10, je presenečena odkrila, da so vrata odprta. V prodajalni je že bila znana nakupovalka, ki se zaradi odprtih vrat ni posebno čudila, misleč, da je prodajalka v bližini. Obema je tako postalo jasno, da je nekdo vdrl v trgovino. Sum je bil upravičen: iz blagajne je manjkalo 500 tisoč lir. Policija je nato ugotovila, da je tat odprl vrata s ključem, verjetno ponarejenim, kajti na vratih ni bilo znakov vdora.

Tatovi spet na delu

Izurjeni in verjetno dobro obveščeni tatovi so predvčerajšnjim vdrl v stanovanje Antona Skarabota v Ul. S. Pasquale 15. Za «podvig» so izkoristili odsotnost domačih, ki so se oddaljili z doma med 11. in 12. uro. V stanovanje so vdrl skozi okno, ki je približno 2 metra nad pločnikom. Škoda je precejšnja: odnesli so fotografski aparat Canon, tri zlate prstane in 900 tisoč lir.

Patronat KZ - INAC svetuje

Dodatek družinske doklade le za mladoletne otroke

Vpr.: «Brala sem in slišala po radiu, da bodo sedaj izplačevali višjo družinsko doklado. Vendar, če se ne motim, so bili zmeraj omenjeni le otroci. Zanima me, če bo to doklado dobil zame tudi moj mož, ki že prejema na pokojnini redno družinsko doklado. Je treba predložiti kako prošnjo, ali bo to avtomatično?» G.S.

V vašem primeru ne bo nič z dodatkom družinske doklade. Zakon štev. 79 z dne 25. 3. 1983 namreč uvaja pravico do dodatka družinske doklade od 1. julija letos, vendar pa izrecno le za določene kategorije mladoletnih otrok do 18. leta starosti. To pa pomeni, da polnoletni otroci v breme in pa zakonec ne spadajo v krog upravičencev.

Pogoj, da lahko mati ali oče uveljavijo dodatek družinske doklade, je ta, da trenutno že prejema redno družinsko doklado, niti če mladoletniki ne bivajo s starši. Drugi pogoj zadeva višino družinskega dohodka, kar pomeni, da skupni dohodek očeta, matere in otrok ne sme presegati določene letnega zneska in sorazmerno z višino tega dohodka se suče tudi višina dodatka družinske doklade. Pri tem upoštevajo dohodki, ki so bili podvrženi obdavčitvi IRPEF v letu 1982 in ta dohodek velja kot konstanta vse do 30. junija 1984, ko bo avtomatično treba prilagoditi dohodek z ozirom na leto 1983. Zakon tudi določa, da vsaj 70 odstotkov tega dohodka mora neposredno ali posredno (pokojnine) izvirati iz podrejenega delovnega razmerja. Pravica do uveljavitve dodatka družinske pokojnine preneha po petih letih.

Vzemimo kot praktični primer družino, ki ima dva mladoletna otroke v breme: če skupni družinski dohodek ne presega 8 milijonov lir (v letu 1982), pritiče, poleg redne družinske doklade, še nadaljnjih 90.000 lir mesečnega dodatka družinske doklade; za dohodek do 9 milijonov pritiče 82.000 lir dodatka na mesec; za dohodek do 10 milijonov 74.000 lir dodatka; za dohodek do 11 milijonov 66.000 lir dodatka; za dohodek do 12 milijonov 58.000 lir dodatka; za dohodek do 13 milijonov 50.000 lir dodatka; za dohodek do 14 milijonov 42.000 lir; za dohodek do 15 milijonov lir

34.000 lir; za dohodek do 16 milijonov lir 26.000 lir; za dohodek do 17 milijonov lir 20.000 lir in končno za dohodek do 18 milijonov lir 15.000 lir mesečnega dodatka. Če družina ima več kot 18 milijonov lir dohodka, nima pravice do dodatka družinske pokojnine.

Kmečki zavarovalni prispevki komaj septembra

Vpr.: «Čakala sem, da dobim položnice za plačilo kmečkih prispevkov prve dni julija, doslej pa jih nisem dobila. So se morda izgubili po pošti? Kaj naj naredim?» L.F.

Praviloma bi moral SCAU odposlati vsem kmečkim zavarovalnicam položnice za poravnavo prvega obroka zavarovalnih prispevkov do 10. julija. Vendar pa se je tudi letos nekaj zataknilo in bodo dostavili položnice z zamudo, tako da bodo zavarovalci plačali 10. septembra prva dva obroka skupaj. To je za vas še ugodnejše, saj boste dejansko kasneje poravnali prvi obrok prispevkov za leto 1983 in tako lahko imate denar dva meseca več v banki.

Čestitke

Danes praznuje 13. rojstni dan ORIETTA ZUDICH iz Ricmanj. Da bi jo sreča in veselje spremljala vsepovsod, ji iz srca želijo mama oče, brat Walter, sestra Giuliana z možem, mala Monika pa ji pošilja kos poljubčkov.

Šolske vesti

Na oglasni deski šolskega skrbništva je na ogled ministrska okrožnica, ki zadeva prošnje docentov za letne suplence na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1983/84 izključno za lestvice, ki so bile v teku letošnjega šolskega leta že izkoriščene. Rok za vlaganje prošnje zapade danes, 21. t.m.

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

NA ŠAGRI v Hribenci smo našli ključke in mošnjiček z manjšo vsoto denarja. Lastnika se lahko zgledita na občini Dolina — tel. 228-110 int. 51.

PRODAM hišo na Kontovelu št. 25, v dobrem stanju, 80 kv. m. Telefonirati na št. 220-601 od 13. do 14.30.

OSMICO sta odprla Berta in Marčelo na Katinari. Točita belo in črno vino.

ODDAM v najem na zahodnem Krasu dvosobno stanovanje za omejeno dobo. Pismene ponudbe na Primorski dnevnik, Ul. Montecchi 6, pod šifro «Stanovanje».

OSMICO je odprl Alojz Kante, Praprotni št. 18. Toči belo in črno vino.

PRODAM hišo z vrtom na Krasu. Telefonirati 003866/76300.

PRODAM Fiat Uno po stari ceni. Telefonirati 229377.

PRI COLJOVIH, «pod javo», v Samatorci je odprta osmica.

OSMICO je odprl Ivan Ušaj v Nabrežini št. 8.

PRODAMO kravo in junico. Telefonirati v večernih urah 227469.

OSMICO je odprl Stanko Milič, Zgonik 34. Nudi domač prigrizek ter točič teran in belo vino.

OPRAVLJAM plesarska dela po ugodni ceni. Tel. 040/811186 - 212635.

NA PROSEKU dajem v najem za dobo dveh let ali po dogovoru opremljeno, s centralno kurjavo, s kopalnico, obnovljeno hišo z vrtom. Ponudbe na Primorski dnevnik, Ul. Montecchi 6, pod šifro «Hiša na Proseku».

Prispevki

Namesto cvetja na grob Lucije Štranj daruje družina Vodopivec (Dolina 128) 10.000 lir za KD V. Vodnik, 10.000 lir za godbo Breg ter 10.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na pok. Albina Snacina daruje Nino Patrizio 50.000 lir za KD I. Grbec v Škedenju.

V spomin na Danico Žun vd. Jelinčič darujejo družine Kodrič in Šiškovič 20.000 lir za SPDT.

V spomin na Teodora Scheimerja daruje družina Pertot 15.000 lir za KD Barkovlje.

V spomin na brata in svaka Borisa ob 10. obletnici smrti darujeta Anica in Milan Šlokar 10.000 lir za SPDT in 10.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na pokojno Milko Brišček daruje Stanko Budin z družino 25.000 lir za SK Kras in 25.000 lir za KD Rdeča zvezda.

Namesto cvetja na grob Alojzije Slavec vd. Korošec daruje Bernarda Ota 10.000 lir za KD F. Prešeren iz Boljunca.

V spomin na drago mater in nono Alojzije Slavec vd. Korošec daruje Stana z družino 20.000 lir za KD F. Prešeren.

V počastitev spomina na svakinjo Amalio Pertot - Cassieri, na nečakinjo Ervino Antončič - Policardi, na prijateljca Sergia Grziniča in na Viktorijo Švab daruje Dušan Košuta z družino 25.000 lir za Glasbeno matico in 25.000 lir za vzdrževanje Doma A. Sirk v Križu.

Namesto cvetja na grob drage sestrice Kristine darujejo «Fajgljevi» 10.000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob pok. Kristine Milkovič vd. Križmančič darujejo Ladi z družino (Gropada 96) 10.000 lir in Zofija in Argeo Kovač (Gropada 40) 10.000 lir za SZ Gaja.

Namesto cvetja na sveži grob Kristine Milkovič daruje Lucia Kalc - Hrovatin 10.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na Nika Samso darujeta Zora in Pepi Škerk 50.000 lir SD Jadrana.

V spomin na sestro Zofko daruje Stanko Grgič z družino 15.000 lir za PD Slovan.

V spomin na moža Karla in brata Antona darujeta Rožina Kalc 10.000 ter sestra Milka 10.000 lir za PD Slovan.

Čilska skupina «Mayllku» danes na festivalu KPI

Na pokrajinskem festivalu komunističnega tiska, Unità in Dela, ki se je začel v soboto v prostorih tržaškega velesejma pri Montebellu, bo danes nastopila čilska skupina «Mayllku», za katero vlada precejšnje pričakovanje. V bistvu gre za glasbeno skupino, ki izvaja južnoameriško folklorno glasbo, zlasti seveda čilsko. Skupino «Mayllku», kar pomeni beli kondor, sestavljajo Miguel A. Sanchez, Ramiro V. Gonzales, Sergio A. Renoret in Juan L. Figueroa.

V okviru festivala se nadaljuje tudi revija avstralskega filma. Po predvajanju dveh filmov znanega avstralskega režiserja Petra Weira («Picnic ad Hanging Rock» in «Gli anni spezzati») bo danes na vrsti film Kena Hannama «Al primo chiarore dell'alba». Predvajanje bo ob 19.30 in ob 21.30.

Poleg čilske skupine «Mayllku» bo zvečer nastopil na glavnem trgu razstavišča pri Montebellu Primino in njegov orkester romanjolske glasbe. Ob 20. uri pa bo v okviru debatnih večerov okrogla miza o problemih naturizma.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

Jutri, 22. t.m., ob 20.30 bo v prostorih partizanskega doma v Bazovici sestanek društev in ustanov, ki nosijo ime po Pinku Tomaziču.

Priporočamo točnost vsem pevcem in godbenikom partizanskega ansambla na koncertu, ki bo v soboto, 23. t.m., ob 16. uri na Kozini in naslednji dan, v nedeljo, 24. t.m., ob 21. uri na festivalu Unità in Dela v prostorih tržaškega velesejma.

KD Primorsko vabi jutri, 22., 23., 24. in 25. julija na šagro v borov gozd v Mačkoljah. V soboto, 23. t.m., bo koncert godbenega društva Prosek, v nedeljo pa nastop folklorne skupine ZBD F. Prešeren iz Celja.

Razstave

V tržaški občinski galeriji - Trg Unità 4 - bo v torek, 26. t.m., ob 18. uri otvoritev razstave slikarja Maria Rigonija. Razstava bo odprta do 2. avgusta.

V galeriji TK, Ul. sv. Frančiška 20 akademski slikar Tomo Vran razstavlja najnovejša dela na temo Kosovelovih Intergralov.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732-627, predpraznična od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20.

Razna obvestila

Odhod tržaških otrok na letovanje v Savudrijo bo jutri, 22. t.m., ob 10. uri na mejnem prehodu pri Škofijah.

Odbor sekcije VZPI-ANPI Prosek-Kontovel vabi vse bivše borce NOB-POJ na izredni občni zbor, ki bo danes, 21. t.m., ob 21. uri v Soševi hiši. Obravnavali bomo o naši udeležbi na proslavi 40. obletnice ustanovitve 9. korpusa, ki bo v Novi Gorici 11.9.83.

Narodna in študijska knjižnica bo zaradi poletnih počitnic zaprta od 25. julija do 26. avgusta. V ponedeljek 29. avgusta bo redno odprta.

Sekcija zveze borcev Boljunec vabi vse vaščane na masovni sestanek danes, 21. julija, ob 20.30 v gledališču F. Prešeren. Obravnavali bomo program poletnega partizanskega praznika, ki bo od 5. do 8. avgusta 1983.

Zveza slovenskih kulturnih društev obvešča, da v mesecih julij in avgust posluje vsak dan od 8. ure do 12.30, ter tudi v sredah in četrtkih od 16. do 19. ure.

Slovenska kulturno gospodarska zveza obvešča, da v mesecih julij in avgust posluje za stranke od 8.30 do 12.30.

Fotografije z izleta Primorskega dnevnika pri gradiščanskih Hrvatih so na ogledu v Tržaški knjigarni, v Ulici sv. Frančiška.

Včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 21. julija
ZORKA

Sonce vzide ob 5.35 in zatone ob 20.47 — Dolžina dneva 15.12 — Luna vzide ob 18.18 in zatone ob 2.27.

Jutri, PETEK, 22. julija
MARIIJA MAGDALENA

Vreme včeraj: Temperatura zraka 30 stopinj, zračni tlak 1017,2 mb ustaljen, brezvetrije, vlaga 62 odstotna, nebo jasno - zamegljeno, morje mirno, temperatura morja 25,8 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILA STA SE: Stefano Viezzoli in Daniella Marton.

UMRLI SO: 82-letni Marcello Marinelli, 75-letni Vittorio Fermo, 69-letni Luciano Rossi, 46-letna Gianna Vascotto por. Bonifacio, 77-letni Simone Rocco, 72-letni Gianuario Serra, 74-letna Maria Glessig vd. Ervatti, 73-letna Maria Codiglia vd. Cosolini, 47-letna Giuseppina Di Drusco por. Cristofoli, 60-letna Brunilde Marchi, 67-letna Anna Kozlan por. Krevatin, 80-letna Celestina Morgan vd. Cantoni, 85-letna Gemma Fioretto vd. Capatto, 63-letna Ada Pecorari por. Larcher, 85-letni Luigi Velli, 83-letni Adolfo Montagnini, 62-letni Giovanni Pieri.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)

Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. Montorsino 9, Trg Valmaura 11, Zgonik, Boljunec, Žavljje.
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Zgonik, Boljunec in Žavljje.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121; Sestlan: tel. 209-197.

Gledališča

VERDI

V soboto ob 20.30 tretja predstava Kalmanove operete «Čardaška princeza». V nedeljo ponovitev ob 18. uri.

CANKARJEV DOM

Razstave

Do 24. avgusta (sprejemna dvorana) 15. mednarodni grafični bienale.

Vstopnice so v prodaji pri blagajni Cankarjevega doma v Emonskem prehodu od ponedeljka do petka, od 9. do 11. in od 16. do 20. ure, ob sobotah, od 9. do 11. ure in pred pričetkom predstave.

Kino

Ariston 21.30 «Vado a vivere da solo».

Jerry Calà. Režija Marco Risi. Eden Zaprt zaradi počitnic.

iazionale Dvorana št. 1 ob 15.30 «Mavriette». Prepovedan mladini pod 18. letom. Dvorana št. 2 «La pornoviziosa alla ricerca del piacere». Prepovedan mladini pod 18. letom. Dvorana št. 3 ob 15.30 «Viziose e perverse». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Grattacielo 18.00 «Fuga da mezzanotte». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Mignon 16.30 «Agente 007, l'uomo dalla pistola d'oro». Roger Moore.

Aurora 16.30 «Count down, dimensione zero».

Cristallo Zaprt zaradi počitnic.

Capitol 16.30 «Porky's».

Finice Do 5. avgusta zaprt zaradi počitnic.

Radio 15.30 «Ecologisti del sesso».

Prepovedan mladini pod 18. letom.

Vittorio Veneto Zaprt zaradi počitnic do 30. t.m.

Lumiere 17.00 «Messaggi da forze sconosciute».

Moderno 18.00 «Il laureato».

Giardino pubblico 21.15 «La donna del tenente francese».

Izleti

Društvo slovenskih upokojencev priredi v četrtek, 28. julija t.l., izlet na Tolminsko. Potovali bomo čez Razdrtje po lepi Vipavski dolini, čez Col-Godoviči do Idrije, kjer bo ogled muzeja rudnika živega srebra in kosilo. Nadaljujemo pot do Tolmina in se podamo v znamenita Tolminska korita. Vrnitev bo po goriški strani Volče - Kanal - Nova Gorica - Sežana v Trst. Vpisovanje bo jutri, 21. julija t.l., od 10. do 11. ure na sedežu društva, Ul. Cicerone 8.

Sekcija KPI iz Križa obvešča, da so še tri prosta mesta za izlet v sovjetsko Azijo, ki bo od 4. do 18. septembra. Telefonirati v večernih urah 220213.

Združenje Union, Podlonjer - Sv. Ivan priredi enodnevni izlet 31. t.m., v Trnovski gozd - Čepovan. Informacije in vpisovanje vsak torek in četrtek, od 17. do 19. ure v Ul. Valdirivo 30, II. nadst., telefonirati 64459 ali 732858.

SPDT priredi v nedeljo, 31. julija, in v ponedeljek, 1. avgusta, dvodnevni izlet na Triglav. Vpisovanje ter informacije do vključno sobote, 23. t.m., na sedežu ZSSDI, Ul. sv. Frančiška 20.

Mesnica

Mevlja - Čufar

BAZOVICA

vabi vse odjemalce in prijatelje na otvoritev, ki bo jutri, 22. t.m. ob 17. uri.

Obv. občini 23.6.83

Poletna razprodaja
DONAGGIO
od 12. julija
do 6. avgusta

Tržaški operetni festival Zdaj kraljuje čardaš

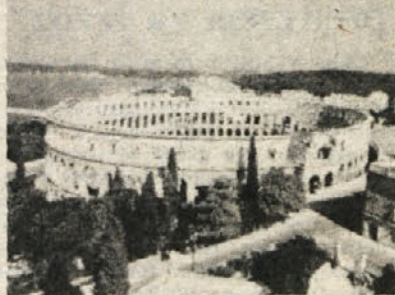
V gledališču Verdi je bila sinoči v okviru tržaškega operetnega festivala zadnja predstava Lombardijeve opere »Madama iz Teba«. Dvorana je bila tudi tokrat, kot na vseh prejšnjih predstavah, do kraja zasedena. Od sobote dalje se bodo nadaljevale predstave

Kalmanove »Čardaške princeze« (na sliki prizor z baletom iz Kalmanove opere), 6. avgusta pa bo še premiera tretje opere z letošnjega repertoarja, Abrahamove »Viktorja in njen huzar«, ki bo sploh prvič na sporedu tržaških festivalov.

Začel se je v puljski areni Jubilejni festival jugoslov. filma

PULJ — Pričel se je tradicionalni, letos že trideseti, festival jugoslovanskega igranega filma — osrednji dogodek in srečanje jugoslovanskih kinematografij. V desetih dneh (do 29. julija) pestrega in razvejanega programa, kot je primerno za vsak jubilej, bomo lahko videli 25 filmov v puljski areni, očarljivem istrskem okoloseju.

Novost letošnjega festivala je predhodni izbor žirije, ki je porazdelila filme v dva sporeda: filmi v konkurenci za podelitev zlate arene in filmi, ki niso dosegli zadovoljive kvalitete ravni, v informativnem sporedu. Teh je komaj petina, kar pa še ne pomeni, da bi bila kvaliteta dobra. Dolgoletne diskusije in kritike festivalskemu sistemu so, zlasti po lanski odločitvi žirije, da ne podeli najvišjega priznanja, sprožile reakcije, ki sili k preverjanju oblike festivala in opredeljevanju za kvaliteto. Omenili bi še, da je odločitev žirije imela odmev tudi v Benetkah, kjer se je marsikdo spraševal o u mestnosti podelitve zlatega leva za radi skromnega nivoja filmov, prav v zvezi z odločitvijo puljske žirije. Organizatorji bodo skušali preveriti odmevnost jugoslovanske kinematografije v tujini z okroglo mizo o filmu v inozemstvu. Uspeh iz leta 81 (Kusturica je dobil nagrado v Benetkah!) je obetel marsikaj, vendar so se ti upi razblinili. Letos pa lahko pričakujemo vsekakor nekaj več: prisotnost režiserjev kot so Bata Cengić, Željimir Žilnik, Zivojin Pavlović, pa tudi slovenske udeležbe z Slakom in Godino na čelu, zagotavljajo a priori določeno gotovost. Preveriti to treba če se zdrži obetavnosti filmarji Zoran Tadić z njegovo žansko usmerjenostjo in Slobodan Sijan, lani najbolj svetlo prispevek festivalu. Senzacija jugoslovanske filmske letine je film Gorana Paskaljevića, režiserja, ki je

sodeloval na vseh najbolj pomembnih svetovnih festivalih. Novi film je nastal v koprodukciji s hollywoodskim producentom, imel premiero v Los Angelesu; v njem nastopa v glavni vlogi oskarjev nagrajenec Karl Malden. S tako udeležbo je torej zagotovljen, če že ne govorimo o vsebinski kvaliteti, vsaj interes do festivala.

15-člansko žirijo, ki je bila v prejšnjih letih v sredini mnogih polemik sestavljajo letos samo trije člani: znani slovenski režiser in filmski dela vec France Štiglic, (bil je že pred sednik žirije 17. festivala jugoslovanskega igranega filma) srbski književnik in esteti Ljubomir Jandrić in beograjski scenarist Mirko Kovač. Tako sestavljena žirija bo podelila »zlatega leva« najboljšemu filmu, medtem ko bo publiki zadolžena podelitev poleg že tradicionalnega jelena še nove nagrade zlata vrata.

V festivalskem centru — mogočni palači, ki po strukturi nima kaj zavidati beneškemu Palace hotelu, so v pritličnih prostorih delno odprte razstave o jugoslovanskem filmskem dejanju in o nagrajenih avtorjih ter filmih v 30 letih puljskega festivala. Vendar ob poletni sopari množici očitno bolj prilaga hladno pivo v bližnjem bifeju kot pa ogled sicer zanimivih razstav. (J. D.)

Iz umetnostnih galerij Še dva avstrijska mojstra

Z razstavo Alexandre Reden se je zaključil ciklus treh zaporednih razstav, treh mladih avstrijskih umetnic v tržaški galeriji »Tribbio« na Piazzu Vecchia 6. Alexandra Reden se je sicer rodila v Manzanu v Furlaniji, vendar se je šolala na Dunaju, pa tudi živi in se uveljavlja v glavnem mestu sosednje Avstrije in tudi sicer na področju nemško govorečega kulturnega prostora, namreč tudi v Nemčiji.

Njeni sedanjí razstavi v galeriji »Tribbio« bi mogli dati skupen naslov »Poezija baleta in ženske lepote«. Likovnica je namreč prinesla v Trst kaka dva ducata svojih del, ki se odlikujejo po izvirnosti in preprosti hkrati pa zelo veljavni tehniki. Umetnica namreč svoja platna ali tudi preprosto juto primerno pripravi in obdela, tako da imamo vtis, kot bi šlo za pripravo za nekakšno fresko. Na platno ali na juto nanese nekaj tvarine, verjetno mokrega oziroma že tekočega mavca, ki ga nato, ali mor-da še prej, obarva v glavnem z rjavimi barvami v najrazličnejših odtenkih in nato v to podlago vgravira ali če hočemo vslika svoj motiv. Na sedanjí razstavi gre skoraj izključno za baletne gibe, za baletne poteze ter za štiri ženske obraze, ki so vsi značilni

po svojem ali otožnem ali zamišljenem izrazu. Komaj tridesetletna avstrijska likovnica kaže zares že lepo zrelost in tudi lepo obetavnost.

V ponedeljek, 18. julija, pa so v razstavní dvorani palače Costanzi svečano odprli razstavo del dveh pomembnih in veljavnih umetnikov iz začetka našega stoletja, dveh likovnikov, ki sta v prvih dveh desetletjih našega stoletja prinesla v avstrijsko umetnost velike tehnične, izrazne pa tudi vsebinske novosti. Gre za Gustava Klimta in Egona Schieleja, ki spadata v tako imenovano secesijsko dobo, ki je bila sicer kratkotrajna, rekli bi prehodna struja, a je odprla pot velikim likovnim tokovom moderne, tudi že naše likovne dobe. Razstavo, ki obsega kakih 80 del, risb, obarvanih ali akvareliranih risb, pa tudi mešanih tehnik z najrazličnejšo motiviko od ženskih aktov, študij za večja dela, portretov in avtoportretov, pokrajini in tudi tihožitij, je omogočil tržaški italijansko-avstrijski krožek, seveda ob sodelovanju tržaške občine, kot je na otvoritvi povedal občinski odbornik Agnelli in kot je izzvenelo tudi iz kratkega nagovora predsednika omenjenega krožka dr. Seemana. (fre)

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

- Prvi kanal**
- 13.00 Želja po glasbi
 - 13.30 TV dnevnik
 - 13.45 Iwo Jima - film
 - 15.30 Mister Fantasy
 - 16.20 Živali - velika simpatija
 - 16.50 Danes v parlamentu
 - 17.00 - 19.45 Fresco fresco - glasbeni oddaja
 - 17.30 Glej in zmagaj
 - 18.00 Colorado - 3. del
 - 18.30 Popotovanje v magični svet
 - 18.40 V studiu z gosti in glasbo
 - 19.00 D'Artagnan, po romanu Alexandra Dumasa
 - 19.45 Almanah jutrišnjega dne in vremenske razmere
 - 20.00 TV dnevnik
 - 20.30 Colosseum - igra
 - 21.25 Maciste, l'eroe più grande del mondo - film
 - 22.20 TV dnevnik
 - 22.25 Film - 2. del
 - 23.00 Velike razstave
 - 23.30 TV dnevnik - nočne vesti danes v parlamentu in vremenske razmere
- Drugi kanal**
- 13.00 TV dnevnik ob 13. uri
 - 13.15 Šola in vzgoja
 - 13.45 Adriana Lecouvreur - opera v 4 dejanjih
 - 14.50 Vprašanje zakona - TV film
 - 15.15 Mercenaires na koncertu
 - 15.45 Dve ženi sta preveč - film
 - 17.00 - 18.35 Poletni tandem
 - 18.35 Iz parlamenta
 - 18.40 Športna poročila
 - 18.50 Giallo, arancione, rosso... quasi azzurro
 - 19.45 TV dnevnik
 - 20.30 Dnevnik - Sestante
 - 21.25 La granduchessa e i camerieri
 - 22.35 TV dnevnik - večerne vesti
 - 22.45 Športni dnevnik
 - 23.55 TV dnevnik - zadnje vesti
- Tretji kanal**
- 15.35 Evrovizija - Tour de France
 - 16.35 Zakon je zakon - film
 - 19.00 TV dnevnik
 - 19.20 Deželni program
 - 19.55 Kamera in spomin
 - 20.05 Šola in vzgoja
 - 20.30 Otello - film
 - 22.05 TV dnevnik
 - 22.30 Koncert v dobro Rdečega križa
 - 23.35 Speciale Orecchicchio - glasbeni oddaja

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- Ljubljana**
- 17.40 Poročila
 - 17.45 Mogočno morje - Poslednji vir
 - 18.45 Glasba starega Jadrana - Split
 - 19.15 Risanka
 - 19.24 TV in radio nocoj
 - 19.26 Zrno do zrna
 - 19.30 TV dnevnik I
 - 20.00 Dick, Tom in Harriet
 - 20.25 Propagandna oddaja
 - 20.30 Mogočni mikro: Politična revolucija
 - 20.55 Iz koncertnih dvorpan
 - 21.45 TV dnevnik II
 - 22.10 Odmevi 60. let
- Koper**
- 14.00 in 17.30 Odprta meja
 - 18.00 Novo vznemirja
 - 19.00 Angelo Baiguera - glasbena oddaja
 - 19.30 TVD stičišče
 - 19.45 Ryan - serijski film
 - 20.45 Velika dolina - serijski film
- Danes bodo v okviru oddaje »Odprta meja« med drugimi na sporedu tudi naslednje vesti:**
- TRST — Pomanjkanje vode**
 - GORICA — Izvajanje načrta »topla voda s pomočjo sonca«**
 - TRST — Politični komentar**
 - GORICA — Filmske prireditve**
- 21.30 TVD danes
- 21.45 Kronike
- 22.00 Zeit im Bild - Čas v sliki
- Zagreb**
- 17.50 Video strani
 - 18.00 Poročila
 - 18.05 TV koledar
 - 18.15 Nadloge nekega Branimira
 - 18.45 Yu rock portret
 - 19.30 TV dnevnik
 - 20.00 Spekter - politični magazin
 - 22.20 TV dnevnik

ZASEBNE POSTAJE

- CANALE 5**
- 08.30 Dober dan Italija
 - 08.35 Phyllis - TV film
 - 09.00 Alice - TV film
 - 09.30 Mary Tyler Moore - TV film
 - 10.00 Lou Grant - TV film
 - 11.00 Giorno per giorno - TV roman
 - 11.30 Rubrike
 - 12.00 La piccola grande Nell - TV film
 - 12.30 Help!
 - 13.00 Il pranzo è servito - nagradna igra
 - 13.30 Sentieri - TV roman
 - 14.30 General hospital - TV roman
 - 15.15 Il commissario Pelissier - film
 - 17.00 Search - TV film
 - 18.00 Moj prijatelj Arnold, TV film
 - 18.30 Popcorn - glasbeni spektakel
 - 19.00 Tutti a casa - TV film
 - 19.30 Kung-fu - TV film
 - 20.25 Juke box Star
 - 22.00 I due marescialli - film
 - 23.25 Šport
 - 01.00 La prova del fuoco - film
- RETE QUATTRO**
- 08.30 Risanke
 - 09.30 I superamici - risanke
 - 10.15 Segretario a mezzanotte - film
 - 12.00 Operazione sottoveste - TV film
 - 12.30 Otroci doktorja Jamisona - TV film
 - 13.00 Professione medico - TV film
 - 14.00 Agua viva - TV novela
 - 14.45 Un mandarino per Teo - film
 - 16.30 Risanke
 - 18.00 Star Blazers
 - 18.30 Quella casa nella prateria - TV film
 - 19.30 Quincy - TV film
 - 20.30 Contratto per uccidere - film
 - 22.15 Stasera amore
 - 23.15 Šport
 - La dove batte il sole - film
- ITALIA 1**
- 08.30 Risanke
 - 09.30 Adolescenza inquieta - TV novela
 - 10.00 Il prezzo del successo - film
 - 12.00 Get Smart - TV film
 - 12.30 Vita da strega - TV film
 - 13.00 Bim bum bam
 - 14.00 Adolescenza inquieta - TV novela
 - 14.30 I raptus segreti di Helen - film
 - 16.25 Bim bum bam
 - 18.00 La grande vallata - TV film
 - 19.00 Wonder Woman - TV film
- 20.00 Soldato Benjamin - TV film
- 20.30 La strana voglia di Jean - film
- 22.35 Magnum P.I. - TV film
- 23.30 Gli occhi degli altri - film
- 00.40 Ironside - TV film
- TELEPADOVA**
- 10.00 Ultimo indizio - TV film
 - 11.00 Attenti alle vedove - film
 - 13.00 Risanke
 - 14.00 Laura - TV film
 - 14.30 Monjiro - TV film
 - 15.30 Risanke
 - 18.00 Risanke
 - 19.30 Risanke
 - 20.00 Risanke
 - 20.30 L'infermiera - film
 - 22.00 L'ultimo indizio - TV film
 - 23.00 Giovanni avvocati - TV film
 - 24.00 La fabbrica dell'Orrore - film
- TRIVENETA**
- 09.30 TV film
 - 10.30 Una vita da vincere - TV film
 - 11.30 Agente speciale - TV film
 - 12.30 Horoskop
 - 12.50 TV film
 - 13.30 Hanna in Barbera - risanke
 - 14.00 Gli eroi di Hogan - TV film
 - 17.30 Hanna in Barbera - risanke
 - 18.10 Honey West - TV film
 - 19.00 Polvere di stelle - TV film
 - 20.00 Parliamo di pesca
 - 21.00 Amore sotto coperta - film
 - 22.30 Asta di tappeti
 - 01.30 Horoskop
 - 01.40 Quel desiderio di lei - film
 - 03.10 Agente speciale - TV film
- TELEQUATTRO**
- 08.30 Povezava z Italijo 1
 - 19.00 Dogodki in komentarji
- TELEFRIULI**
- 12.45 TV dnevnik
 - 13.00 The Beverly Hillbillies - TV film
 - 13.30 Tudi bogataši jočejo - TV film
 - 14.00 Che donna - film
 - 18.00 The Beverly Hillbillies - TV film
 - 18.30 Gunsmoke - TV film
 - 19.25 TV dnevnik
 - 20.00 Tudi bogataši jočejo - TV film
 - 20.30 Film
 - 22.05 TV dnevnik
 - 22.20 Ruote in pista
 - 22.50 I tre volti della paura - film
 - 00.35 Abat-jour

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10-10.00 Radijski mozaik: Beseda ni konj; Glasbena matineja; 9.15 Roman v nadaljevanjih; D. Jančar: »Galjot«, 16. nad.; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30-13.00 Opoldanski zbornik: Glasbeni potpuri; 12.00 Kulturni odmevi iz Beneške Slovenije; 13.20 Glasba po željah; 14.10-16.00 Mladinsko popoldne: Otroški kotiček; 14.30 Naš jezik; 14.35 Diskoteka; 15.45 Literarni listi; 16.00 Klasični album; 17.10-19.00 Razširjeni obzornik: Zimzelene melodije; 17.30 Rubrika; 18.00 Trikulne trakule - pogovori o naših otrocih; 18.20 Črnske duhovne pesmi.

RADIO KOPER
(Slovenski program)

6.30, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro; Jutranji koledar; 6.15 Vremenska napoved; Cestne razmere; Ekonomska priporočila; Objave; 6.45 Cestne razmere; Napoved sporedov; 7.15 Val 202; 13.00 Otvoritev; Prisluhnite med glasbo; 13.10 Predstavitev popoldanskega programa; 13.20 Zanimivosti, reportaže, pogovori; 13.45 Narodne in ponarodele; 14.05 Objave, kinospored, ekonomska priporočila; 14.20 Iz glasbene ustvarjalnosti; 14.35 Glasbene želje poslušalcev po telefonu; 15.25 in 15.45 Ekonomska priporočila; 15.30 Glasba; 15.50 Pojdim v kino; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 16.55 Pravočasno svetuje za varovalna skupnost Triglav; 17.00 Primorski dnevnik; Objave; 17.30 Pogovor o...; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER
(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 18.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila; 6.00 Otvoritev in glasba; 7.00 Horoskop; 7.30 Glasba; 9.45 Su e zo per le contrade; 9.15 Casadei; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Glasba po pošti; 10.35 Vrtljak; 11.00 Svet mladih; 11.35 Glasba; 12.00 Glasba po željah; 15.20 Glasba; 15.45 Savio Record; 16.00 in 16.32 Glasba; 16.15 Edig Galletti; 18.45 in 19.40 Glasba; 20.00 Zaključek.

RADIO 1

7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00-9.00 Jutranja oddaja; 9.00 Radio tudi jaz; 10.30 Pesmi s časom; 11.00 Spominjska glasba; 11.34 La certosa di Parma; 11.58 Zeleni val; 12.03 Zdravo, radio!; 13.15 Master; 15.00 Dalla Bella Otero a Lili Marlene; 16.00 Il paginone; 17.25 Globetrotter; 18.05 I »Madness«; 18.28 Koncert radio 1; 19.10 Nabozna oddaja; 19.30 Jazz na radiu; 20.00 Le nuvole - gledališče; 21.30 Glasbeni interval; 21.52 Objektiv Evrope; 22.50 Danes v parlamentu; 23.05 Telefonski poziv; 23.28 Zaključek sporeda.

RADIO 2

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila; 6.00-8.00 Jutranja oddaja; 8.00 Šola in vzgoja; 8.05 Radio 2 predstavlja; 8.45 Due uomini e una donna; 9.32 Subito quiz; 10.30 La luna sul treno; 12.10 Deželni program; 12.48 Un'isola da trovare; 13.41 Sound-track; 15.00 Zgodba Italije in njene okolice; 15.45 Lahka glasba; 17.32 Aperti il pomeriggio; 19.50 Šola in vzgoja; 21.10 Amare - komedija; 22.20 Parlamentarna panorama; 22.40 Chopinova glasba; 23.29 Zaključek sporeda.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 21.00 Poročila; 6.10 6.45 in 7.35 Prometne informacije; 6.20 Rekreativna; 6.35 Vremenska napoved za pomorske; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.45 Iz naših sporedov; 8.05 Za solarje; 8.35 Mladina poje; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate...; 11.35 Naše pesmi in plesi; 12.10 Zname melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.00 Danes do 13. ure; 13.20 Osmrtnice, obvestila in zabavna glasba; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Enajsta šola; 14.20 Koncert za mlade poslušalce; 14.45 Jezikovni pogovori; 15.05 Radio danes, radio jutri; 15.15 Vrtljak; 15.55 Minute za EP; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Obvestila in zabavna glasba; 16.35 Vrtljak; 17.00 Studio ob 17. uri; 18.00 Z ansamblom »Savinjskih sedem«; 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo; 18.35 V gozdu in hribih...; 18.45 Francoske literature za rog; 18.55 Minute za EP; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansamblom F. Puharja; 20.00 Četrtek večer domači pesmi in napovedi; 21.05 Literarni večer; 21.45 Lepe melodije; 22.00 Našim rojakom po svetu.

Dokument pokrajinskega vodstva KPI

V učinkovitejši vlogi pokrajine izhod iz gospodarske in družbene krize

Za premostitev težavnega gospodarskega in družbenega položaja na Goriškem je odločilnega pomena vloga, ki jo bo odigrala pokrajina, vmesna ustanova med občinami in državo z nalogo koordiniranja in načrtovanja usklajenega gospodarskega in družbenega razvoja. Tako piše v uvodnem delu dokumenta, ki ga je pokrajinsko vodstvo KPI te dni naslovlilo predstavnikom drugih strank, sindikatov, strokovnim združenjem in javnosti nasploh. Dokument je nekakšen spisek ugotovitev o dosedanjih pomanjkljivostih, še bolj pa spisek predlogov, ki jih komunisti postavljajo za izhod iz splošne družbene in gospodarske krize. Predpostavka je seveda v tem, da pokrajina dejansko in kar se da uspešno prevzame vlogo, ki ji pripada in da v odnosu do države in države najodločneje nastopa za zaustavitev gospodarskega propadanja.

Eden od prvih ukrepov naj bi bil politični pritisk za odpravo »posebne- ga tolmačenja« glade izvajanja čl. št. 10 državnega zakona št. 828.

Pokrajina naj bi v vlogi načrtovalca in usklajevalca gospodarskega razvoja nadalje sestavila vrsto razvojnih načrtov na področju energije, kmetijstva, ribištva, turizma (valorizacija Brd in Krasa), vodnega gospodarstva (jez na Soči), varstva okolja.

Poseben poudarek je v dokumentu pokrajinskega tajništva KPI namenjen posegom, oziroma načrtom na področju gospodarstva in komunikacij. Odpraviti je treba sleherni poskus špekulacije z zemljišči namenjenimi za industrijsko, oziroma obrtniško dejavnost, stremeti za čimvečjo koordinacijo med proizvodnimi in drugimi dejavnostmi. Glede gradnje variante državne ceste med Gorico in Vidmom, komunisti menijo, da je treba preprečiti nadaljnje poseganje v kmetijska zemljišča. Načrt je treba zaenkrat opustiti, vsaj dokler ne bo rešeno vprašanje če bo cesta zgrajena na celotni trasi in ne samo od Gorice do Villanova. V bistvu, trdijo komunisti, je treba spremeniti dosedanje politiko glede izrabe teritorija, ki je šla v glavnem na škodo kmetijstva. Glede hitre cestne povezave med avtoportom in tržiščim pristaniščem, ni potrebna nova cesta, ali varianta. Dovolj je posodobitev obstoječe, prav tako ni potrebna zahodna goriška obvoznica.

V dokumentu se komunisti nadalje zavzemajo za ureditev medobčinske industrijske cone v trikotju Krmin, Romans, Gradišče, za spremembo, oziroma posodobitev institucije goriške proste cone, za okrepitev Gorškega sklada, za konkretno pomoč

avtoprevozniku, za ustrezne politične korake, da se čimprej omogoči dograditev avtocestne povezave med Vrtojbo in Razdrtim.

Dokument nadalje navaja vrsto predlogov o vlogi pokrajine na kulturnem in socialnem področju.

Glede reševanja vprašanj prisotnosti in zaščite slovenske narodnostne skupnosti, se komunisti zavzemajo za takojšen začetek izvajanja nekaterih ukrepov s področja rabe jezika, šolstva, gospodarstva in kulture, v pričakovanju začetka izvajanja zakona. Prav ti ukrepi naj omogočijo v kasnejšem obdobju stvarnejše izvajanje zakona in pripomorejo k nastajanju ustreznega okolja.

Dokument bo, kakor smo že zapisali, po vsej verjetnosti vzbudil precejšnje zanimanje v gospodarskih in političnih krogih na Goriškem.

Mladi odhajajo v Savudrijo

Napočil je čas poletnih kolonij. Juntri, ob 9. uri, bo na nekajtedensko letovanje v Savudrijo odpotovala skupina otrok z Goriškega. Na avtobus bodo stopili na Trzinu v Gorici. Tako sporoča odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ.

Ob koncu tedna

ŠKD VIPAVA PRIPRAVLJA POLETNI PRAZNIK NA PEČI

Poletni praznik bo v soboto in nedeljo ter ob koncu prihodnjega tedna na Peči, v organizaciji kulturnega in športnega društva Vipava. Po poletni pripeki, se bo prav gotovo prilegla urica ali dve v prijetnem hladu prireditvenega prostora v Ronku, pa morda ob poslušanju in spremljanju kulturnega sporeda in športnih prireditve, ki bodo na sporedu te dni.

V soboto, 23. t.m. napovedujejo tekmovalne v brisikli, v nedeljo popoldne nastop folklorne skupine »Javorje« iz Škofjeloške občine. Z prihodnjim tednom, od ponedeljka do petka se bodo izvrstile tekme v moški in ženski odbojki, finalni del turnirja bo v petek ob 20. uri. Skupaj bo nastopilo 10 ekip.

Praznik se bo nadaljeval še 30. in 31. t.m., ko bo na sporedu tudi kotalkarska revija v domači prireditvi. Sicer pa bo na Peči v drugi polovici septembra še druga, pomembnejša prireditev. Odkrili bodo namreč partizanski spomenik, slovesnost pa bo združena tudi s proslavo 40-letnice padca fašizma in oborožene ustaje. Slovesnost pripravlja pokrajinski odbor VZPI-ANPI.

Neprekinjena proizvodnja predvsem za izvoz

Delavci onstran meje na Goriškem, se zavedajo zapletenega obdobja in gospodarskih težav v Jugoslaviji. Pri zadetavajo si za boljše delo in večjo proizvodnjo, ter zlasti za pospeševanje izvoza. V tekstilni industriji v Ajdovščini delajo dan in noč in stroji se za nekaj ur ustavijo samo ob nedeljah zvečer. Velik del proizvodnje namenjajo izvozu. V tovarni otroške obutve »Ciciban« v Miru so se delavci odrekli skupnemu dopustu sedaj v poletnem obdobju, zato da bi lahko izpolnili večja naročila tujih trgovcev. Podobno velja za živilsko industrijo »Fructal« in tovarno pohištva »Lipa« v Ajdovščini.

V primerih, ko ni bil dosežen napredek pri večanju proizvodnje in odpravljanju težav, ki nanje že dolgo opozarjajo, bodo zamenjali volilne ljudi v podjetjih. Na takšno zamenjavo se pripravljajo na primer v Gorških opekarnah in v obratu za proizvodnjo keramičnih ploščic »Keramiks« v Volčji dragi.

Na deželi sestanek o podgorski tekstilni tovarni

V Trstu bo danes popoldne spet sestanek med delegacijo sindikata kovinarjev, upraviteljev nekaterih občin na Trziškem, predstavnikov pokrajinske uprave in članov tovarniškega sveta podgorske tekstilne tovarne. Dele-

gacija odhaja v Trst z namenom vztrajati na izpolnjevanju februarja letos doseženega in podpisanega razuma o obnovitvi proizvodnje in o prenosu tega industrijskega podjetja, ki je na žalost tik pred čajem.

Drugih možnosti, oziroma izgovorov za nadaljnjo odgoditev ni, ugovarjajo sindikati, ki so prav včeraj izdali tak, v katerem pojasnjujejo petletnih prizadevanj in boja za delovnih mest.

Bo današnji sestanek odločilnega pomena ali pa spet eno tolikih formalnih srečanj? Odgovoriti na vprašanje ni lahko.

Trčenje v Ul. Aquileia

V torek zvečer se je v križišču ulic Aquileia in Fatebenefratelli pripetila lažja prometna nesreča. Lahko bi rekli »kar običajna trčitev na nesreča«, saj so tovrstna trčenja na tem križišču zelo pogosta, razen na največkrat v nepazljivosti voznikov.

Iz štandreške smeri je skozi križišče z osebnim avtom Fiat 127 pripeljal 32-letna Cvetka Zovič, namenjena po Ulici Aquileia z motornim kolesom pripeljala 18-letna Gorčanka Ana Locateli. Ker je Zovičeva zapeljala preko ceste, ne da bi upoštevala prednosti, je seveda prišla do nesreče. Pri padcu si je mopedistka zlomila levo ključnico in doživela možganski pretres. Sprejeli so jo v goriško bolnišnico s prognozo okrevitve v 30 dneh.

V ponedeljek, oziroma v torek skupščina KZE

Skupščina krajevne zdravstvene note se bo sestala v ponedeljek, t.m., ob 19. uri, oziroma naslednje dne ob isti uri, v občinski sejni sobi v Gorici. Dnevni red napovedane seje je tokrat začel zelo zanimiv. Obsega namreč samo sedem točk, vendar so nekatere od teh točk pomembne (odobritev pravilnika o delovanju družinskih svetovalnic, odobritev načrta za vedbo posebne zdravniške službe). Pričakovati je torej dolgo in vnapredno razpravo teh dveh vprašanj. Predvidoma pa bo na seji govora o težavah o gradežki in tržiški bolnišnici ter o napovedani razlagi stavki osebja, omenjenih dveh novih, ki naj bi se pričela pravi- t.m.

Izleti

Društvo slovenskih upokojenecov redi 23. t.m. avtobusni izlet na Trzin, na srečanje upokojenecov iz Slovenije. Odhod ob 6. uri z Trzinskega prehoda v Rožni dolini. Prijave in pojasnila na sedežu društva do 12. ure.

Slovensko planinsko društvo prireja od 29. do 31. julija izlet v Dolomiti v zvezon na »Tofano di mezzo« z voz z lastnimi sredstvi. Prijave in pojasnila pri predsedniku društva na sedežu najkasneje do 26. t.m.

Kino

Gorica

VERDI Zaprt do 28. julija. CORSO 18.00–22.00 »Lo so če tu je«. VITTORIA 17.30–22.00 »Desiderio di e bagnati«. Prepovedan mladim pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 18.00–22.00 »Lili e i gabondos«. PRINCIPE 18.00–22.00 »Innamorato pazzo«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 19.00–21.00 »Zakaj ne postojimo?« Danski erotični film. SVOBODA 21.00 »Pirati 20. stoletja«. Sovjetski akcijski film. DESKLE Danes zaprt.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Al Moro, Ul. Carducci 38 – 84268.

POGREBI

Ob 8. uri Giuseppeina Lutman in njegove družine v cerkev v Podgorci glavno pokopališče. Ob 11. uri v cerkev v Podgorci glavno pokopališče. Ob 11.30 Luigino Ungaro iz Portorosa na glavno pokopališče.

Bogat spored poletnih prireditev v Gorici

Letos prvič zanimiva pobuda mednarodnega značaja »Vin mondo 83«

Bogat spored tematsko zelo različnih prireditev napovedujejo za avgust in september v Gorici. Poleg tradicionalnih in že uveljavljenih, kakor recimo folklorni natečaj, mednarodno pevsko tekmovalstvo »Seghizzia«, mednarodni violinski natečaj, se bo spored gorškega poletja tokrat obogatil s celo vrsto različnih manifestacij v okviru »Vinmondo 83«, deželne pobude zasnovane s ciljem vse večjega poznavanja in vrednotenja odličnih vin, ki se pridelujejo v naši deželi. Gorica je bila izbrana za nekakšno središče teh manifestacij, čeprav se bodo izvršile tudi v drugih krajih Furlanije-Juljske krajine. »Vinmondo« naj bi odslej prirejali vsaki dve leti.

Spored prireditev gorškega poletja so predstavili v torek zvečer, na srečanju, ki ga je na gorškem gradu pripravila avtonomna letovišgarska ustanova, ki je tudi poskrbela za tisk prospekta z navedbo skoraj vseh pomembnejših prireditev. Prospekt so že razposlali turističnim uradom in

agencijam v naši deželi pa tudi v druge kraje države.

Žal v publikaciji niso omenjene nekatere športne prireditve mednarodnega značaja, ki se bodo v prihodnjih dveh mesecih odvijale v Gorici. Sporočilo je prišlo prepozno, ko je bil prospekt že v tisku, je na torkovi predstavitvi dejal predsednik ustanove, Francesco Moise, ki je poudaril, kako so ob načrtovanju različnih kulturnih in drugih manifestacij skušali kar najbolj ovrednotiti prostore gorškega gradu, objekta, ki je za prireditve na odprtem kot nalašč. Kar precej prireditev se bo avgusta in septembra zato izvršilo na prostoru, ki je sicer že precej opremljen, vendar ga bodo s postopnimi posegi še bolj usposobili za sprejem večjih, množičnih prireditev.

Sicer pa bo na gorškem gradu že v prihodnjih dneh prva od letošnjih prireditev. Od 1. do 10. avgusta bodo tu predvajali najboljše filme Cesareja Zavattinija, od 26. do 28. avgusta

se bo na gradu odvijala mednarodna folklorna prireditev, v tistih dneh pa še druge prireditve v sklopu manifestacije »Vinmondo 83«, ki se bo pričela že 26. avgusta z odprtjem velike razstave in pokašnje vin z zaščitenim poreklom z območja Furlanije-Juljske krajine in pokašnje tipičnih jedi. Razstava bo na gorškem gradu, odprta pa bo do 4. septembra.

Od 1. do 4. septembra bo v Gorici tudi 22. mednarodno pevsko tekmovalstvo »Seghizzia«, od 13. do 17. septembra pa 2. mednarodni violinski natečaj.

Prve dni septembra napovedujejo tudi koncert znanih popevkarjev, Bobbyja Sola, Little Tonyja, Nade itd., nastop lutkovnega gledališča, vrsto strokovnih posvetov o vinu, glasbene večere, razstavo kiparje Benettone, pa še kaj. Prireditev bo res veliko, škoda le, da so v glavnem skoncentrirane ob koncu avgusta in v začetku septembra, bolj pusti pa bodo tedni proti sredini avgusta in proti koncu septembra.

Stalno upadanje števila prebivalcev v Gorici

Nadaljuje se proces staranja in upadanja števila prebivalstva v goriški občini. Ob koncu junija letos je bilo v Gorici 41.153 prebivalcev, ali 140 manj kakor ob koncu lanskega leta. Torej nobenih sprememb v pojavu, ki je sicer prisoten že nekaj let, ki pa postaja vse bolj izrazit (in opazen) prav v zadnjem času.

Prav v zadnjih mesecih smo večkrat pisali o tem, kako velik osip so zabeležili v nekaterih osnovnih šolah v mestu, o nujnosti, da se nekatere šole zapro.

Stanje bo v prihodnjem in naslednjih letih predvidoma še bolj zaskrbljujoče, saj število rojstev še nadalje upada!

Sicer pa bo podatek o številu rezidenčnega prebivalstva v drugem letošnjem šestmesečju nekoliko drugačen, ugodnejši, pravijo v statističnem uradu na županstvu.

Iz Rima bodo namreč prejeli dokončen podatek o številu prebivalstva ob ljudskem štetju pred dvema letoma in bodo na podlagi tega morali popraviti statistiko. Razlika naj bi bila približno 700 ljudi, seveda več. Torej znaša število prebivalcev goriške občine, tistih s stalnim bivališčem, okrog 41.900.

Varčevanje z vodo

Zaradi hude vročine in dolgotrajnega sušnega obdobja je poraba vode,

kljub temu da je precej občanov že odšlo na dopust, zelo velika. Veliko vode namreč gre za namakanje vrto, zalivanje cvetja, zelenic in v druge podobne namene. Ob pomanjkanju vode na omrežju »Cafu« vodovodnega konzorcija »Cafu« v zadnjih dneh sicer še ni slišati, vendar se še večja poraba vode pozna zlasti v višjih predelih in pri tistih uporabnikih, ki se nahajajo ob koncu vodovodnega omrežja. Voda priteka iz pip v majhnih količinah, pomešana z zrakom. Vsekakor bi kazalo gospodarneje ravnati z vodo, zato da jo bo za vse dovolj.

Kronika o Lokvah

V jubilejnem letu, ko na Primorskem in tudi v naših krajih praznujemo 40. obletnico zgodovinskih dogodkov iz obdobja narodnoosvobodilnega in protifašističnega boja, bo izšla kronika o Lokvah, znanem partizanskem središču v Trnovskem gozdu. Avtor je družbenopolitični delavec in bivši borec, Alojz Krivec, ki je zbral veliko podrobnost o dogodkih na Lokvah v obdobju od leta 1918 do osvoboditve v letu 45. Največji del obsega opis boja Lokvarjev proti fašizmu, ki je imel na Lokvah enega izmed svojih središč. Recenzor kronike, oziroma publikacije o Lokvah, bo Branko Marušič, ravnatelj Gorškega muzeja.

OCENJEVALCI VIN V GORIŠKIH BRDIH

Kakih 30 sodnikov mednarodne ocenjevalne žirije vinskega sejma v Ljubljani se je mudilo v Gorških Brdih in v vzhodnih furlanskih gričih. Semkaj sta jih povabila člana žirije enologa Wanda Gradnik s Plešivega in Luigi Valle iz Butria. Sodniki, ki so iz velikega števila evropskih držav in celo iz Japonske, so se pohvalno izrekli o naših vinih.

Letošnjega ocenjevanja se s svojimi vini udeležuje tudi več desetih briških slovenskih vinogradnikov in vinskih proizvajalcev iz Krmina in sosednje Furlanije.

Kakor nam je dejal organizator sejma Stane Terlep, ki je spremljal skupino ocenjevalcev, so na tekmovalno skupno poslali 1520 vzorcev iz 21 držav. Najmočnejše je zastopana Jugoslavija, takoj za njo pa Avstrija in Italija.

»Priznati moram, da se število razstavljalcev stalno veča in da smo s tem dosegli tudi visoko mednarodno priznanje. Te vrednosti se najboljše zavedajo proizvajalci v tujini. V Avstriji, denimo, so svojega šampiona znali s pomočjo ministra za trgovino in z drugimi reklamnimi domisljicami tako popularizirati, da so ga prodajali šestkrat dražje kot bi ga sicer« je rekel.

Terlep je povedal, da izredno cenijo udeležbo slovenskih vinogradnikov iz zamejstva. Ta udeležba je posebno v zadnjih letih spet številna in tudi kvalitetna, saj so slovenski vinogradniki prejeli celo zlate medalje. Še posebno lep uspeh je pred letoma zabeležila zadružna klet v Krmini, ki je za svoj kabernet Franc 1979 prejela najvišjo nagrado šampiona.

Razna obvestila

V pripravi so preventivni ukrepi proti širjenju svinjske kuge. S tem namenom se pripravljajo tudi popis stala prašica na območju celotne pokrajine in v vseh občinah. Rejci živali naj se čimprej zgledajo na županstvu ter sporočijo število živali, ki jih pijačo ter ali so živali namenjene za prodajo ali za zakol doma.

Razgovor z dr. Tonetom Ferencem o njegovi najnovejši knjigi Primorska pred vseljudsko vstajo 1943

Pred kratkim ste pri Partizanski knjigi in Založništvu tržaškega tiska izdali obsežno monografijo pod naslovom «Primorska pred vseljudsko vstajo 1943». Naslov sam je sicer zelo širok in obsega nekajletno obdobje gibanja odzroma vrenja na Primorskem, ki se je začelo daleč pred vseljudsko vstajo po kapitulaciji Italije. Ali bi nam lahko za začetek povedali, kako ste prišli do ideje za to pisanje in koliko časa ste to svoje zelo obsežno — skoraj 1000 strani obsežejoče delo — pisali?

«Delo sem začel pisati na prošnji odbora borcev Gregorčičeve brigade leta 1967. Delal sem z več prekinutostmi, ker so me klicale druge obveznosti, in dolžnosti. Bil sem ravnatelj inštituta, šest in pol let vodja arhiva v Inštitutu itd. Te prekinutosti so me ovirale, da nisem mogel dela dokončati prej. Poleg tega pa moram le reči, da je bilo to morda le srečna okoliščina, kajti knjiga je s tem, da je izšla nekaj let pozneje, kot je bilo predvideno, celo pridobila na kakovosti, kajti čimdalje sem delal, tem več dokumentacije sem lahko zbral. Delo ni bilo lahko, kajti zgodovina Južnoprimorskega odreda in Gregorčičeve brigade je osrednja tema te knjige. Težava pa je bila v tem, da nimate niti za svesenjen dokumentov iz tistega časa in sem zato moral dokumentacijo za svoje delo začeti zbirati. V knjigi je za kumentacijo — v osrednjem italijanskem arhivu sem dobil na tisoče strani dokumentov iz let 1941 - 1943, največ iz fonda šefa italijanske policije. Posluževal sem se tudi ameriškim mikrofيلمov z bogatim vojaškim gradivom, kajti Amerikanci so nekatere vojaške fonde italijanske vojske zasegli po osvoboditvi, jih odpejali v Ameriko, jih tam mikrofilmali in te mikrofime drago prodajali. Dobil sem nekaj gradiva tudi v naših arhivih, tukaj moram omeniti razmeroma bogat arhiv Inštituta za zgodovino delavskega gibanja, arhiv Vojškega zgodovinskega inštituta, ki ima tudi razmeroma bogato italijansko vojaško — policijsko gradivo, tem se tudi na nekega italijanskega generala, ki je predsednik združenja bivših alpincev in je bil v času druge svetovne vojne (1943) na Primorskem. Objavil je zgodovino divizije Julija in mi tudi sam poslal nekaj gradiva zgodovine italijanskih alpinističnih polkov, ki so bili leta 1943 na Primorskem. Potem je tu še gradivo pokrajinskega komiteja Komunistične partije Slovenije in pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte na Primorsko, zlasti dopisovanje med dr. Beblerjem, Mirkom Bračičem, pa je manj dopisovanja z Jako Avšičem, ki je, kot vemo, vodil pohod Gregorčičeve brigade v Beneško Slovenijo. Ko sem napisal prvi rokoizpis, ga je prebralo na desetine udeležencev Južnoprimorskega odreda in Gregorčičeve brigade, dalo svoje pripombe, napisali so nekaj stvari, ki mi niso bile znane in sem jih potem uporabil za končni rokopis. Zdel pa bi poudariti glede naslova, da to ni zgodovina narodnoosvobodilne boje na Primorskem do vseobsežne vstaje 1943, ampak zgodovina ljudsko devetih mesecev pred vseobsežnim poglavju sem sicer dal kratki pregled razvoja NOV na Primorskem od začetkov pa do pozne jeseni 1942. leta. To je strnjen pregled na podlagi tistega, kar smo ve preučili. Prava raziskava pa se začne s prvo pokrajinsko konferenco komunistične partije Slovenije v začetku decembra 1942. leta, ki jo i NOV na Primorskem. Konča pa vseljudsko vstajo po kapitulaciji Italije, ki pa tukaj ni obravnavana, kajti to je snov moje druge knjige, ki je izšla pred petnajstimi leti, to je zgodovina narodnoosvobodilne boje na Primorskem. Skupno jih je odšlo v goro okrog 1.700. Z njimi se je bojevala okrepila partizanska vojska na Primorskem, poleg tega pa tudi prve štiri slovenske narodnoosvobodilne brigade, saj je po mojih izračunih odšlo v te prve štiri slovenske

brigade okrog 900 mladeničev iz Slovenskega Primorja.

Drugo, v nekaj tednih (konec januarja in v začetku februarja 1943) se je po napadih partizanskih enot predalo partizanom nekaj italijanskih postojank, tako v Križu pri Cerknem, v Žagi, pri Idriji, v Bači in so bile seveda zaradi tega italijanske vojaške oblasti vse tja do Rima zelo razočarane nad takšnim vedenjem svojih vojakov. Zato so pripravile več ukrepov — okrepitev vojske: primorske alpinske brigade, več kot 1.000 karabinerjev, nekaj samostojnih bataljonov itd., okrepile so tudi svoje postojanke in jih spremenile v prave trdnjave. Cela vrsta ukrepov je bila predvidena oz. izvedena tudi proti civilnemu prebivalstvu.

Velik pretres za Italijane pa je bil tudi prihod Gregorčičeve brigade v Beneško Slovenijo. Od srede leta 1942 naprej so si italijanske vojaške in civilne oblasti nenehno prizadevale postaviti zapore slovenskemu narodnoosvobodilnemu gibanju, da se le-to ne bi širilo od Vipavske doline, Trnovskega gozda in tako dalje, tja proti Soči in proti Idriji, ali pa celo čez Idrijo v Beneško Slovenijo. Toda sedaj se naenkrat pojavi večstoglavna množica partizanov severno od Čedad, severozahodno od Vidma in seveda je to povzročilo pravi alarm, razmišljanje o raznih ukrepih itd. Vendar niso nikakršni ukrepi mogli prizadeti Gregorčičeve brigade. Štab Gregorčičeve brigade, zlasti pa še Jaka Avšič, sta brigado vodila tako varno, po docela neznanem in politično še neobdelanem terenu, da ni brigada utrpela nobene izgube. Huda izguba je bila šele potem, ko se je en bataljon odcepil od brigade in ga je kasneje prizadela italijanska hajka, ko je bilo mrtvih 15 partizanov.

— Sam veliko prebiram tovrstno literaturo, bodisi znanstveno bodisi memoarsko, zlasti na temo naše NOV in priznati moram, da sem med prebiranjem tega gradiva marsikaj odkril in spoznal precej novega in doslej neznanega. Bi morda poudarili nekatera doslej neznana ali pa zelo malo raziskana dejstva iz tega devetmesečnega obdobja, tu mislim na transporte Primorcev v matično domovino in podobno?

— «To je res. V tej knjigi je precej novega. Zlasti je nov opis položaja v Slovenskem Primorju od začetka leta 1943 pa vse tja do ita-

lijanske kapitulacije. Opis razmer je napravljen po bogatem italijanskem gradivu visokih vojaških poveljnikov in lokalnih oblasti, bodisi krajevnih (fašističnih krajevnih tajnikov, prefektov, kvestorjev itd.). Če upoštevam, da kdorkoli je že pač doslej kaj objavil o zgodovini NOV v Slovenskem Primorju iz tega devetmesečnega obdobja, je to bil le nekakšen kratek pregled na nekaj straneh, medtem ko je tukaj podana popolnoma nova podoba vojaških in političnih razmer ter tudi dogajanj v Slovenskem Primorju v teh devetih mesecih pred veliko vstajo 1943. leta. Zlasti podrobno sem preučil množično odhajanje slovenskih primorskih mladeničev v narodnoosvobodilno vojsko, potem njihove transporte v prve slovenske narodnoosvobodilne brigade v osrednjo Slovenijo. To ni bilo lahko delo, kajti nikjer nisem našel kakih zelo za-

nesljivih podatkov o teh transportih in sem jih moral rekonstruirati na podlagi zelo podrobnih, različnih, včasih celo zelo nasprotujočih si podatkov.

Nov je tukaj tudi prikaz pohoda Gregorčičeve brigade v Beneško Slovenijo. Ta prikaz ima več kot dvesto strani, kajti bataljon Gregorčičeve brigade je potem ostal v Beneški Sloveniji skoraj do kapitulacije Italije in tam opravljal pomembno politično in tudi vojaško poslanstvo. Nov je tudi pregled NOV v Beneški Sloveniji do prihoda Gregorčičeve brigade v Beneško Slovenijo, kakor tudi pregled NOV v Kanalski dolini do pomladi 1943. leta.

— Tretje in zaključno vprašanje najinega razgovora bo bolj intimnega značaja. Gre namreč za to, da teh, skoraj 1000 strani, predstavlja samo sintezo vsega šir-

šega, ogromnega, drobnega in včasih zelo napornega in težavnega dela, ki ga opravlja sleherni znanstvenik, ko iz tisočev in tisočev drobcev tega ogromnega in neurejenega materiala sestavi nekakšen mozaik, ki nam potem poda celotno podobo teme, ki jo opisuje. Kaj bi povedali o tem vašem naporu, ki ga pri nas morda marsikdaj vse premalo cenimo, ker pač ne poznamo načina dela in zbiranja gradiva?

— To je res. Delo ni sestavljeno samo iz tisočev, ampak iz desetisočev zelo drobnih podatkov, zlasti podatkov italijanskih oblasti — vojaških in policijskih. Teh podatkov je toliko, da je bilo treba mnogo izbiranja, kaj je pomembno in izločiti tisto, kar ni pomembno; italijanske vojaške oblasti in karabinjerske postaje so v letu 1943 vsak dan ne kajkrat registrirale prehajanje partizanov preko njihovega območja, majhne spopade, streljanje itd. Treba je pri tem tudi upoštevati dejstvo, da imajo italijanske, bodisi civilne ali vojaške oblasti, tudi svoj način izražanja in je tudi v tem pogledu potrebna ločiti zrnje od plevele. Upoštevati je bilo treba tudi to, da se je naenkrat pojavilo ogromno nesporazumov med podatki; na eni strani je bilo mnogo skupnih podatkov iz virov narodnoosvobodilnega gibanja ali tudi v spominih udeležencev narodnoosvobodilnega boja — to je le splošno spominjanje, brez potrebnih natančnosti, na drugi strani pa vsakodnevna poročila vojaških enot, karabinjerskih postaj s številnimi podrobnimi podatki, katerih vsebine niti nisem mogel preverjati niti uporabiti bodisi zaradi prevelikih podrobnosti, bodisi zaradi tega, ker jih nisem mogel preveriti. Uspelo pa mi je le ponazoriti vse tiste pomembnejše dogodke — boje ali akcije itd., za katere menim, da so pomembni za zgodovino našega narodnoosvobodilnega boja. Treba pa je upoštevati tudi to, da za nekatere enote NOV ali za politične enote (okrožja) zbirajo gradivo na terenu za zgodovino OF ali pa za zgodovino nekaterih enot. Tako npr. zbirajo gradivo za zgodovino Brkinske čete, Gregorčičevega bataljona, Severnoprimorskega odreda itd. zato lahko ob koncu najinega razgovora rečem, da čimbolj in čimveč preučujemo zgodovino naše NOB, tem več vprašanj se nam odpira in tem več bo treba raziskovati, delati in seveda tudi pisati.

DUŠAN ŽELJEZNOV

Pred štiridesetimi leti v fašistični ječi

Mučeniška smrt prvoborca Andreja Manfrede iz Kobarida

7. julija 1943 je na prestajanju zaporne kazni na 14 let v ječi v kraju Saluzzo v Piemontu v nepojasnjenih in sumljivih okoliščinah umrl v starosti komaj 35 let kobarški antifašist in komunist Andrej Manfredi. Zavzemal je vidno

mesto med slovenskimi protifašističnimi borci, bil je vodilni član takšne slovenske narodne protifašistične organizacije TIGR, pozneje član Komunistične partije Italije in poudoren poznavalec marksizma. Član TIGR je postal v zimi 1927-28. Kooperirali so ga tudi za poslovoodečega predsednika dijaškega društva Udria, ko se je moral njegov dotedanji predsednik umakniti v Jugoslavijo. Sodeloval je skoraj v vseh protifašističnih akcijah v gornjem Posočju. Aretirali so ga 25. marca 1930 in na prvem tržaškem procesu septembra 1930 obsodili na 10 let zapor. Kazen je prestajal v ječi v Onegli - Imperii v Liguriji, ko pa je zbolel za tuberkulozo, v jetniškem zdravilišču v Pianosi.

Leta 1935 se je močno bolan na pljučih vrnil zaradi amnestije domov, toda maja 1936 so ga spet aretirali in zaradi pripadnosti komunistični partiji obsodili na 14 let zapor, toda zdravje se mu je stalno slabšalo vse do prezgodnje smrti. Po kapitulaciji Italije so njegovi rojaki — Kobaridci, poimenovali kobarški partizanski bataljon po njem.

25. julij 1943 - velika prelomnica v drugi svetovni vojni

Propad fašističnega režima v Italiji

Mussolini dobil nezaupnico večikega fašističnega sveta - Kralj Italije in cesar Etiopije izročil vojaško oblast maršalu Badogliu - Po navdušenju razočaranja

Meseca julija pred štiridesetimi leti (1943) je prišlo v razvoju druge svetovne vojne in s tem seveda tudi za razvoj narodnoosvobodilnega boja primorskega ljudstva, do silno pomembnega dogodka: padca italijanskega fašističnega režima, na kar smo primorski Slovenci in istrski Hrvati nestrpnost čakali polnih dvajset in več let v trpljenju in žilavem boju. Do tega dokodka ni prišlo po kakem čudnem naključju, čeprav je res, da je italijanska buržoazija skušala z njim rešiti potapljačo se barko in se oprati pred zapadnimi zavezniki za kolaboracionizem z nacistično Nemčijo ter zagotoviti Italiji boljše izhodiščne položaje za povojni razvoj dokodkov, kar ji je vsaj delno tudi uspelo. Padec fašizma je bil v resnici neizbežen rezultat razvoja dogodkov na svetovnih bojiščih ne eni in vse mogočnejšega odpora italijanskih demokratičnih sil na drugi strani. Meseca julija 1943 se je namreč tehnična na evropskem bojišču odločno nagnila na stran zaveznikov, pri čemer je bila odločilnega pomena sovjetska zmaga v bitki pri Kursku, po kateri je 24. julija prešla v protiofenzivo, ki se je končala šele septembra istega leta na Dnjepru.

Skoraj istočasno so se 10. julija 1943 na Siciliji izkrkali oddelki 8. britanske in 7. ameriške armade. Na frontah narodnoosvobodilne vojne v Jugoslaviji so divizije NOV bojevale težke bitke in zadajale okupatorjem vsak dan hujše udarce. Po smernicah vrhovnega štaba NOV in PO Jugoslavije in v pričakovanju, da se bo splošni položaj v Italiji temeljito spremenil, je glavni štab NOV in PO Slovenije pripravil višjo organizacijo partizanskih enot z ustanovitvijo prvih dveh slovenskih divizij, do česar je prišlo z odredbo vrhovnega štaba z dne 27. junija in poveljem glavnega štaba NOV in PO Slovenije, z dne 13. julija. Diviziji sta dobili oznako 14. in 15.

Na Primorskem so se italijanske vojaške in policijske oblasti ves julij 1943 trudile za vsako ceno zatreti narodnoosvobodilno gibanje, ki je imelo svojo oboževano pest v prvih dveh brigadah — Gregorčičevi in Gradnikovi. Njune akcije so bile na dnevnem redu in o njih zelo podrobno piše dr.

Tone Ferenc v svoji najnovejši knjigi «Primorska pred vseljudsko vstajo 1943», v kateri se prvič poslužuje tudi doslej nepoznanih italijanskih virov.

Dne 18. julija 1943 je Parimorski poročevalec, glasilo OF za Slovensko Primorje, objavil «Pozdrav vrhovnega komandanta Tita partizanom v Slovenskem Primorju in Istri.» V njem je zapisal: «Veslimo se uspehov vaših udarnih brigad in partizanskih odredov, ki so sestavni del narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. Podvojite svoje napore, uničujte okupatorsko vojsko, rušite mostove in železniške proge, bodite vztrajni v borbi z zakletim sovražnikom kakor so vztrajni vaši tovariši na bratskem jugu.»

V notranjosti Italije je bil položaj iz dneva v dan bolj nevarčen za fašistični režim. Prebivalstvo in vojska sta bila demoralizirana. Množično zavezniško bombardiranje številnih italijanskih mest, delavske stavke spomladi 1943 v Turinu in Milanu in vse bolj nezadržano nezadovoljstvo širokih ljudskih množic in ne nazadnje preplah italijanskih kraljevskih in vodilnih buržoaznih krogov za usodo države, vse to je izbilo sodu dno. Fašistični vrhovi so bili sedaj razcepljeni. Nekateri veljaki so obrnili svojemu dučju hrbet in začeli v povezavi s kraljem kovati načrte za njegovo odstranitev.

25. julija 1943 so sklicali v Rimu sejo najvišjega fašističnega vodstva, velikega fašističnega sveta, na katerem je Dino Grandi po dogovoru z Mussolinijevim zetom Ciano, predlagal, naj prisotni izrečejo nezaupnico dučju. V burnem vzdušju in medsebojnih obtožbah o izdajstvu, je Grandijev predlog prodiral z večino glasov. Tako je ostal trinog Benito Mussolini prvič v manjšini, odkar je leta 1922 s škvaldrističnim udarom prišel na oblast.

Italijanski kralj in cesar Etiopije je zaupal vlado in poveljstvo nad oboroženimi silami maršalu Pietru Badogliu, ki je še istega večera objavil poseben proglas narodu, v katerem je oznanil padec fašizma in da se vojna nadaljuje, zato naj vsi Italijani izpolnijo svojo dolžnost. Nova vojaška vla-

da je čez čas ukinila posebno fašistično sodišče z odlokom z dne 29. julija in razpustila fašistično stranko, ni pa osvobodila političnih zapornikov, komunistov in protifašistov slovenske, hrvaške in drugih narodnosti z zasedenih ozemelj. Osvobodila je le protifašiste italijanske narodnosti na italijanskem ozemlju in še te ne vse.

Padec Mussolinija je italijansko ljudstvo, slovensko v Primorju in hrvaško v Istri pa še posebej, sprejelo z navdušenjem. Čedalje glasneje je zahtevalo mir, svobodo in odstranitev vseh sledov fašizma. Množice so vdrle v jetnišnice v Turinu in Milanu ter po drugih mestih in skušale osvoboditi politične zapornike. Širile so se demonstracije, toda Badogliov režim je razglasil obsedno stanje, ukazal streljati na demonstrante, ni dovolil obnovitve političnih strank, prepovedal je manifestacije in stavke ter zadržal politične jetnike v ječah.

Tudi v naših krajih v Gorici in v Trstu, so se širile demonstracije in stavke. 28. julija je v Gorici okrog 300 delavcev tovarne SAFOG in okrog 1800 delavcev in delavcev predilnice v Podgori, prekinilo delo in zahtevalo odstranitev fašistov in njihovih sodelavcev. V bojazni pred vdorom v tržaške zapore so na njihova okna postavili strojnice, množice pa so zaman čakale, da bi se odprla vrata zaporov, v katerih so bili strpani pretežno slovenski politični jetniki.

Skratka, vsesplošnemu navdušenju so sledili dnevi razočaranja in novega ogorčenja, dnevi in tedni novih bojev vse tja do zgodovinskega 8. septembra, do vseljudske vstaje primorskega ljudstva, kar pa bo že tema naših nadaljnjih zapisov.

Po virih priredil
J. Koren

Viri: Arhiv Odseka za zgodovino NSK v Trstu Trieste nella lotta per la democrazia Slovenska Istra v boju za svobodo Tone Ferenc - Primorska pred vseljudsko vstajo 1943

Na 18. etapi kolesarske dirke po Franciji

Fignon odbil vse napade Tudi nekaj težkih padcev

MORZINE — Včerajšnja 18. etapa dirke po Franciji sicer ni prinesla sprememb na vrhu, zato pa ni bila nič manj zanimiva in živahna. Francoz Fignon se je moral pošteno potruditi, da je odbil vse napade. Še najbolj nevarna sta bila njegov rojak Bernardreau in pa Nizozemec Winnen. Prvi napad je sprožil prav Bernardreau, vendar ga je Fignon s pomočjo klubskega rojaka Vignerona dohitel. Še bolj odločen pa je bil Winnen, ki si je skupaj z Lubberdingom in De Rooyem pridobil tudi štiri minute in pol naskoka in v bistvu že oblekel rumeno majico. S sodelovanjem Marca Madiota pa je na vzponu na Colombiere Fignon dohitel ubežnike. Teda se je v beg pognal Jacques Michaud in sam privozil v Morzine. Michauda ni nihče zasledoval, saj ne ogroža vodečih. Z včerajšnjo etapo pa je «Tour» zgubil še dva kolesarja, ki sta se

precej poškodovala pri spustu z Ma deleina. Nizozemec Johan Van Der Velde si je zlomil levo zapestje, Belgijec Guy Nulens pa lopatico.

VRSTNI RED

1. Michaud (Fr.) ki je 247 km od Bourg D'Oisansa do Morzina prevozil v 7.45'25" s povprečno hitrostjo 31,842 km na uro; 2. Arroyo (Sp.) po 1'11"; 3. Corredor (Kol.) 2'15"; 4. Lucien Van Impe (Bel.) 2'16"; 5. Alban (Fr.) 2'19"; 6. Roche (Ir.) 2'48"; 7. Millar (VB) 2'48"; 8. Fignon (Fr.) 3'42"; 9. Winnen (Niz.) 3'42"; 10. Bernardreau (Fr.) 4'11".

SKUPNA LESTVICA

1. Fignon (Fr.) 90.16'32"; 2. Bernardreau (Fr.) po 3'02"; 3. Winnen (Niz.) 3'31"; 4. Alban (Fr.) 3'37"; 5. Arroyo (Sp.) 3'55"; 6. Lucien Van Impe (Bel.) 4'32"; 7. Madiot (Fr.) 9'12"; 8. Kelly (Ir.) 10'20"; 9. Boyer (ZDA) 12'54"; 10. Anderson (Avstralija) 15'00".

Nizozemec Johan Van Der Velde si je med padcem zlomil levo zapestje in se poškodoval še po drugih delih telesa (Telefoto AP)

Na italijanskem državnem atletskem prvenstvu v Rimu

Pietro Mennea ne popušča pred mladimi

Dve zmagi Doriove - Borovke Irene Tavčar ni med boljšimi

RIM — V včerajšnjem drugem in obnem zaključnem dnevu italijanskega prvenstva, ki ga je pogojevala huda vročina, je veteran Pietro Mennea potrdil, da njegov čas še ni mimo. Na 200 m je po izredno lepi, razburilji in enakovredni borbi premagal Pavonija, ki je gotovo njegov najresnejši naslednik. Mennea je pri tem dosegel tudi drugi najboljši rezultat letošnje sezone. Izkazal se je tudi Simonato, ki je zasedel tretje mesto.

V skoku v višino je Simeonijeva sicer zmagala, vendar je po tekmi izjavila, da so se je spet lotile bolečine v desni nogi, kar je precej zaskrbljujoče pred bližnjim svetovnim prvenstvom v Helsinkih. Doriova je brez naprezanja osvojila prvo mesto tako na 800 kot na 1500 m. Manjkalo pa ni niti presenečenj. Največje ga je pripravi Loris Pimazzoni, ki je na cilju prehitel evropskega prvaka iz Aten

Covo in pa Panetto. Tudi v skoku s palico se je favorizirani Drechsel moral zadovoljiti z drugim mestom.

V metu diska in krogle se je pomerila tudi borovka Irena Tavčar. V disku je s povprečnim rezultatom zasedla sedmo mesto, ostalo pa ji je vsaj zadoščenje, da je premagala neposredno deželno konkurentko Beneditovo. Vročina (39 stopinj Celzija) je gotovo negativno vplivala na kasnejši met krogle, kjer je slovenska atletinja dosegla skromen rezultat, ki ji je prinesel končno 9. mesto. Z običajnimi letošnjimi dosežki bi bila Tavčarjeva tretja.

IZIDI

MOSKI

Disk: 1. Martino 61,20 m; 2. Bucci 60,16 m; 3. De Vincentis 58,66 m.
800 m: 1. Tabia 1'47"16; 2. Matarazzi 1'47"65; 3. Viali 1'48"33.
110 m ovire: 1. Fontecchio 13"90; 2.

Prast 14"10; 3. Tozzi 14"19.

Krogla: 1. Andrei 20,14 m; 2. De Santis 19,52 m; 3. Montelatici 19,16 m.
400 m: 1. Ribaud 46"41; 2. Zuliani 46"85; 3. Malinverni 47"09.

Daljšina: 1. Piochi 7,83 m; 2. Secchi 7,62 m; 3. Evangelista 7,50 m.
10.000 m: 1. Pimazzoni 29'20"25; 2. Cova 29'20"46; 3. Panetta 29'20"54.

200 m: 1. Mennea 20"31; 2. Pavoni 20"49; 3. Simeonato 20"56.
Palica: 1. Alagona 5,20 m; 2. Drechsel 5,20 m; 3. Andreini 5,10 m.
1500 m: 1. Patrignani 3'38"28; 2. Mei 3'38"63; 3. Corvo 3'41"64.

ZENSKO

Disk: 1. Bano 52 m; 2. Scaglia 51,52 m; 3. Marelllo 49,36 m; 7. Irena Tavčar (Bor) 44,58 m.

800 m: 1. Dorio 2'04"05; 2. Magenti 2'05"63; 3. Callegari 2'05"64.

Hoja na 5 km: 1. Salce 23'56"53; 2. Cogoli 25'26"52; 3. Marangoni 25'45"38.

Krogla: 1. Milanese 15,28 m; 2. Chiurriello 13,82 m; 3. Maffei 13,22 m; 9. Irena Tavčar (Bor) 12,52 m.

Višina: 1. Simeoni 1,86 m; 2. Di ni 1,83 m; 3. Fossati 1,83 m.

400 m: 1. Rossi 52"62; 2. Campana 54"79; 3. Filigrani 55"52.
200 m: 1. Masullo 23"36; 2. Ferrian 23"89; 3. Mercurio 23"96.

1500 m: 1. Dorio 4'14"42; 2. Possamai 4'16"24; 3. Dandolo 4'20"28.

Kopje: 1. Quintavalla 60,68 m; 2. Ferroni 52,34 m; 3. Giacchetti 51,86 m.
400 m: 1. Cirulli 57"18; 2. Mora 59"51; 3. Cherici 59"66.

NOGOMET — V prijateljskem srečanju je Čile z 2:1 (1:0) premagal Bolivijo.

JADRANJE — Maurizio Del Gaudio je z jadrno desko uspešno prejadriral 90 milj od Ligurije do Korzike.

KOŠARKARSKO KADETSKO

Poraz «plavih» Italija uspešna

Na evropskem kadetskem košarkarskem prvenstvu v Tübingenu je v tretjem kolu Jugoslavija nerodno zmagala samo s točko razlike proti Španiji. Italija pa je brez težav odpravila Francijo. Izidi:

A SKUPINA: Španija - Jugoslavija 79:78 (46:45); Italija - Francija 83:40 (40:36); Turčija - Madžarska 83:50 (40:24); Lestvica: Španija 8, Italija 6, Jugoslavija 6, Turčija, Francija, Madžarska 0.

B SKUPINA: Sovjetska zveza - Švedska 72:53 (36:32); Grčija - Poljska 61:59 (33:36); ZRN - Nizozemska 88:69 (41:29); Lestvica: ZRN, Sovjetska zveza, Grčija 6, Finska, Nizozemska, Poljska 2.

Na sporedu je sedaj še eno kolo polfinale pa gresta prvi dve uvrščeni ekipi iz vsake skupine.

ATLETSKI TROBOJ

Jugoslavija za ZRN in Grčijo

ATENE — Na mednarodnem atletskem troboju v Atenah je po dveh dneh tekmovalj zmagala Zahodna Nemčija, ki je zbrala 150 točk. Grčija je bila druga (130), Jugoslavija tretja (115). V prvem dnevu so jugoslovanski vrstniki zmagali Zoran Ković na 1500 m (3'42"24), Kovačević na 400 m z ovirami (50"91), Ivančević na 400 m (46"32). V drugem dnevu so bili rezultati naslednji:

OBVESTILI

Šahovska sekcija ŠD Polje obvešča vse ljubitelje šaha, da je letošnji igralni čas vsak torek in petek ob 20. uri na sedežu v krožku Polje, Ul. Rieccatorio. Toplo vabljeni.

Planinska odseka pri SK Devin in SZ Slova organizirata 23. in 24. t.m. dvodnevni izlet na Grintavec. Zbirališče na hodu bo naknadno javljen. Informacije pri Brunu Škerku (tel. 200-236) in Viktorju Stoparju (tel. 226-283).

Za bližnje nogometno prvenstvo C-2 lige

EDI REJA NOV TRENER GORIZIE

Klub še v finančni stiski

Edi Reja, slovenski rojak, je novi trener Gorizie Calcio. Vest, ki je te dni bila potrjena, je bila sicer že več časa pričakovana, saj je bilo treba zamenjati dosedanjega trenerja Burlanda in tehničnega direktorja Clozzo, ki sta odšla v Videm. Na mesto drugega so se pri goriskem vodstvu odločili za Marina Lombarda, ki je v lanskoli sezoni igral za Gorizio in bil njen kapetan. Zaradi hude poškodbe med prvenstvom pa je moral opustiti igranje.

S tem je mestno društvo, ki bo igralo v prvenstvu C-2 lige, rešilo vprašanje vodstva ekipe, ne pa finančnega. Kljub pomoči Udineseja in prodaji nekaterih boljših igralcev (Urban je šel prav furlanskemu prvligašu za 150 milijonov lir) je društveno gnotno stanje še vedno slabo, zaradi česar bo treba priklicati v odbor društva še druge gospodarstvenike, oziroma podjetja, ki bi lahko podprla to dejavnost.

Glede novega trenerja, ki ga bodo skupaj z ekipo predstavili naslednji teden, preden bodo odšli na priprave v Rezijo, naj povemo, da je svojo nogometno pot pričel v Ločniku, potem pa je prestopil h kakovostnejšim enajstericam in igral tudi v najvišji ligi. Kot trener pa je najprej vodil ekipo iz Emilie, nato Monselice, Pordenone in lani zopet Monselice. (pr)

Košarkarski turnir v Šklednju

La Bora v finalu

La Bora - Despar 103:92 (39:55)

DESPAR: Angeli 2, Basolo, Mancini 16 (0:2), G. Giralardi 22 (6:10), Babic 12 (2:2), F. Giralardi 2, Franca 1 (1:3), Crocetti 8 (0:2), Ceppi 20 (4:5), Tofful 6 (2:3).

LA BORA: P. Starc 28 (14:21), Pertot 2, Rauber 12 (2:3), Vremec (0:2), V. Ban 17 (5:6), M. Ban 38 (14:16), Furlan, I. Starc 5 (3:5).

La Bora si je z izredno igro v drugem polčasu priborila zmago in matematično gotovost za nastop v finalu za prvo mesto, ki bo na sporedu drevi. Slovenska ekipa je zmagala s 5:2 (3 točke za končno zmago in 2 zmagani četrtini) in je torej finalist ne glede na izid tekme Edi Mobili - CAD, ki je bila na sporedu v poznih sinočnih urah. Kar se tekme tiče, gre zabeležiti, da je ekipa Despar z dobro igro, a tudi s skrajno ostro obrambo v prvih dveh četrtinah povsem zaustavila La Boro.

V drugem polčasu pa nenaden pre-

obrat: s Klavdijem Starcem in kom ter Valterjem Banom na čelu je kraška ekipa že v tretji četrtini stopila na igrišče še Maccioni, ki se je srčno boril za zmago, pa je La Bora odločno povzelo in prepričljivo zmagala. Pred zmago je kvalifikacijsko tekmo CAD - Edi Mobili je lestvica taka: La Bora 14 točk, CAD 11, Edi Mobili in Despar 5 točk. Omenimo, da je v tolažilnem turnirju Sv. Ivan premagal «Mestno» dišče s 96:83.

«Azzurra» zmagala

NEWPORT — V prvi regati turnirja izločilnega dela «pokala Amerike» je italijanska jadrnica «Azzurra» zmagala «France 3». Za italijansko posadko je razveseljivo tudi dejstvo, da je morala «Canada 1», ki je neposredni nasprotnik za vstop v finale, zaradi okvare odstopiti. Italijanska ekipa je zmagala s 1:0.

Kratke vesti ○ Kratke vesti

ATLETIKA — Olimpijski prvak v teku na 1500 m Britanec Steve Ovett je sporočil, da se bo na bližnjem svetovnem prvenstvu v Helsinkih udeležil samo teka na 800 m. Ovett ni pojasnil, zakaj se je odpovedal 1500 m. Namesto njega bo to razdaljo tekel Steve Cram, razen, če se selektor John Le Mesurier ne bo opredelil za Grahama Williamsona.

TENIS — Paragvajec Victor Pecci je prvi nosilec skupine (6), ki je bil izločen v odprtem prvenstvu Nizozemske. V drugem kolu ga je premagal Zahodni Nemec Rolf Gehring s 6:4, 6:4.

NOGOMET — V 612 tekmah obeh skupin prvenstva C-1 lige je bilo okrog igrišča 2.827.321 gledalcev. Društva so zaslužila 18 milijard in 32 milijonov lir, od teh več kot 13 milijard lir s prodanimi vstopnicami, ostalo pa z abonmaji. Disciplinska komisija lige je za eno kolo izključila 67 igralcev, za dve koli 52 in za tri ali več kot 3. Vrh tega je izključila še 154 igralcev zaradi prirastka opominov. Za skupino A je nagrado za najbolj disciplinirano društvo prejel Brescia, sledi pa mu Carrarese.

Iz planinskega sveta

Dela za razširitev in prenovev Triglavskega doma na Kredarici so v polnem razmahu in se že bližajo koncu, s čimer so graditelji dejansko presegli vsa pričakovanja. Gradnja na najvišjem jugoslovanskem gradbišču bo ena od redkih, ki bo uresničena pred rokom. Že pred uradnim odprtjem, ki bo 17. septembra, bodo namreč uporabniki lahko izkoristili vse ugodnosti, ki jih bo odslej nudil Triglavski dom.

Do srede julija so delavci že opravili vsa zidarska in keramična dela na novem delu doma, zgradili so prizidek doma za zimske bivalne prostore in uresničili velik del tesar-

skih del v notranjosti in na zunanji opazih postojanke. Sredi avgusta bo že začela delovati nova kuhinja z jedilnico, kar ob enem pomeni, da bodo do 10. avgusta končali z deli na novem delu in pričeli obnavljati stari del. Obe jedilnici bosta prenovljeni, sedanja kuhinja pa bo predelana v gostinski prostor, ki bo pozimi bivalna soba za alpiniste in turne smučarje.

Kljub številnim in pomembnim obnovitvenim prizadevanjem pa bo skromnost še naprej osrednji pogoj, ki jo bo dom tudi v prihodnje zahteval od svojih obiskovalcev.

V soboto ob 13. uri pa bo še ena slavnostna otvoritev. Obeležili bodo prenovljeni planinski dom na Kamniškem sedlu. Zaradi velikega zanimanja za obisk na Kamniškem sedlu bodo vozili posebni avtobusi do niške Bistrice. Odhodi: ob 5.00, 6.00 in 6.40. Ljubljane (avtobusna postaja 28).

V kratkem bo v Sloveniji tretja izdaja vodnika Karavank, ki jo izdaja Stanka Klinarja, ki je ta leto ponatis vnesel vse potrebne rekture. V jeseni bo izšel tudi vodnik vodnika Julijske Alpe, proti letu pa vodnik Turni smuki.

Pogovor z trinajstletnim Edijem Ruplom s Proseka

Velika skromnost, še večji tekmovalni uspehi mladega kolesarja

Pravijo, da je skromnost vrлина, ki ne sodi med kreposti pripadnikov mlajših generacij, vsekakor pa ob tem smo razmišljali po pogovoru z Edijem Ruplom, trinajstletnim fantom s Proseka, ki je pristal na intervju predvsem po zaslugi mame, ki se je pošteno potrudila, da bi ga prepričala, naj se pogovori s «fantom», ki piše za Primorski dnevnik. Edi se ukvarja s kolesarstvom, ki je prav gotovo med najbolj priljubljenimi športnimi zvrstmi v Italiji, saj ima v naši državi več kot stoletno tradicijo in neomajno popularnost.

«Edi, od kdaj tekmuješ na kolesu?»
«Začel sem pri devetih letih, saj me je kolesarstvo pritegovalo bolj kot vse druge športne panoge. Najprej sem tekmoval v minikolesarstvu, od letos pa tekmujem v kategoriji začetnikov (esordienti), čeprav sem dve leti mlajši od večine ostalih tekmovalcev.»

«Tekmuješ v vrstah kolesarskega društva Cottur. Kako to, da ne tekmuješ v slovenskem društvu?»

«V Trstu so samo tri kolesarska društva, ki sodelujejo na prvenstvih teh kategorij, tako da v bistvu niti

nisem imel velikih možnosti izbire.»
«Čeprav si dve leti mlajši od ostalih tekmovalcev, si na vsaki dosednji dirki dosegel dobre uvrstitve. Bi nam podrobneje orisal svoj režim treninga in svoje izkušnje na tekmovalnih?»

«Treniram štirikrat tedensko. Vsak dan prevozim od 40 do 45 km, tako da obidem zahodni in vzhodni Kras. Tekmovanja začnejo spomladi (aprila) in trajajo do septembra, na sporedu pa so vsako nedeljo. Letos sem se enkrat uvrstil na prvo mesto, v glavnem pa sem bil vedno med prvimi petnajstimi, tako da imam dobre možnosti, da dosežem potrebno uvrstitev za nastop na državnem prvenstvu. Vsa tekmovalja se odvijajo v naši deželi, v glavnem v Furlaniji. Sezona obsega 25 tekem, ki so vse na razdalji 40 km. Poprečno uporabim nekaj več kot eno uro, da prevozim to razdaljo.»

«Ali ti društvo krije vse stroške v zvezi s tekmovalni?»

«Pri Cotturu so mi posodili kolo, s katerim tekmujem, za vse ostalo (nadomestni deli, prevoz, dresi) pa poskrbijo moji starši, ki so sami tudi zelo zavzeti za kolesarstvo. Verjetno

bi imel pri drugih društvih boljše pogoje in več sodelovanja in finančne pomoči, mogoče bom tudi prestopil v drugi klub, samo to ni odvisno od mene, saj sem še eno sezono vezan na Cotturja.»

Mali Edi (saj ne bo zameril) ni prištavljal nič drugega. Tako smo od njegove sestre čisto slučajno izvedeli, da je lani med drugim tekmoval v finalu mladinskih iger v Rimu in da mu je mama od začetka njegove tekmovalne dejavnosti do lani sledila kot pravi trener in z njim prevozila na kolesu stotine kilometrov, zato da ne bi Edi sam kolesaril in pa tudi zato, da bi ga obvarovala pred nevarnostmi na cesti. Letos je Edi sam na poti in vsak dan pridno prevozi svojih 40 oz. 45 km. Do konca sezone je samo še devet dirk in želimo mu, da bi v prvenstvu F-JK dosegel potrebno uvrstitev za nastop na državnem prvenstvu. Sicer pa je Edi še tako mlad, da je njegova letošnja sezona nadvse pozitivna. Mogoče bi lahko kanček zagnanosti in zagrizenosti, ki se pojavita na dirkah, lahko prenesel tudi v vsakdanje življenje, tako bodo tudi prihodnji intervjuji bolj živahni.

IGOR CANCIANI

Edi Rupel (na sredini) na zmagovalnem odru

Športna dejavnost na MDA «Posočje 83»

Mladinski odbor SKGZ je v okviru mladinske delovne brigade iz Sežane usmeril mlade iz zamejstva za mesec avgust na mladinsko delovno akcijo «Posočje 83» na Tolminskem.

V tej zvezi smo se torej pozanimali o telesnokulturni dejavnosti na tej zvezni akciji, z namenom, da spoznamo vlogo, ki jo ima športna dejavnost v okviru delovnih akcij.

V štatu akcije smo se pogovarjali z Ivanom Kafolom in Antonom Lončarjem, katera sta nam podrobneje orisala športno-rekreacijsko aktivnost

mladih brigadirjev iz raznih krajev Jugoslavije. Poudarila sta, da je letos na tej akciji v Posočju vzdušje izjemno in da delo poteka po začrtanem programu. Glede športne dejavnosti pa akcija «Posočje 83» razpolaga s pravim športnim parkom: igrišča za mali nogomet, odbojko, košarko, roket, poleg tega pa še prostore, urejene za namizni tenis in

šah. V vseh teh športih se redno prirejajo interni medbrigadirski turnirji ter srečanja z mladimi s tolminskega področja.

V programu same akcije pa so tudi razni tečaji. Tu mislimo predvsem na radioamaterski in šahovski tečaj, tečaj za sodnike v raznih športnih panogah, posebej pa še velja omeniti planinsko šolo.

Komisija za športne dejavnosti organizira v vsaki izmeni razne izlete v naravo, oziroma tudi ture na bližnje hribe in po Dolini Trente, po vstajanju pa je na programu jutranja telovadba. Iz vsega tega je razvidno, da je športna dejavnost na MDA «Posočje 83» dobro organizirana in pestra. To prav gotovo velja tudi za druge akcije v Sloveniji in Jugosla-

viji, saj sodita šport in rekreacija med pomembnejše točke interesnih dejavnosti brigadirskega življenja.

Ivan in Anton sta v zaključku soglasno poudarila, da bi bilo primerno, da bi se čimvečje število mladih iz zamejstva pridružil posoškim brigadirjem in to v obojestransko korist.

Naj v zaključku še omenimo, da se lahko zainteresirani za MDA s Tržaškega in Goriškega v letošnjih poletnih mesecih obrnejo na sedež Mladinskega odbora SKGZ v Trstu in Gorici, kjer se lahko vpišejo in izvejo za vse potrebne informacije.

Danilo Lokar

Krvava potegavščina

«Nič čudnega ni, da pišejo časopisi toliko o tem. Članki, debate, cela znanost. Kaj je bolj častno? Da, razrede, porazdeliti tudi smrt, dati ji činovne specializacije, porazdeliti jo, specializirati — vse na svetu se specializira. Vrv okrog vratu je manj častna od smodnika v hrbet, smodnik spet manj od e čez vrat, najbolj častna je giljotina, to stoji izven dvorane. Starodavna giljotina, zgodovinska, diplomirana. Meni osebno bi bila vrv tedaj najbolj prikladna, to bi bilo po metodi izbora rečeno — pa kaj pomagati? Treba je priti z vizitko tudi na drugi svet, takoj pri vratih te vprašajo: kakò, kakò? in potem vlačiš čoklo še nadalje. — Čedno!» je pomislil — «In na kakšno smrt? Smrt v postelji, smrt na divanu, v ročnem, vrednosti, kap na cesti, kap na odru — brez nima več, brez cene. Ta način, lahko se reče, ne zanima več, ni vprašanja po njem, stoji izven tržnih cen.»

Capljaj je za hrbtom, zdaj je razločno videl, da stoji hrbet nad njim in nad tem hrbtom so drugi hrbti.

Začutil se je sirotnege, bednega. Šestdeset let, ki so ga prej navdala s svetlim zmagoslavjem, se mu je sedaj zasmililo, videl je, da ga vleko k tlom. Vsa živahnost se je v tej minuti porazcedila in videl je, da se premika zgolj mehanično za vlačilcem.

Njegova duša, to čudno rešeto, je zadobila šiparok luknjo, vse, kar je doživel in doživljal, vse je padalo skozi njo. Kako živeti z luknjo v duši? Kje se določa lepota, krpe, šivanke za tako popravilo?

Zazdel se je, sam sebi neskočno smešen — z luknjo v duši teka po svetu, svet sam pada skozi luknjo v njegovi duši — bedno.

Da, prav zato teka po svetu, prav zato mu drči vse življenje skozi luknjo, ker je luknja tu, nezakrpana, nepopravljiva, malomarno prepuščena sama veda svojega opravila, toliko bolje. In zato ga vodi zdaj kakor mesečnika, kakor pijanca po mestu.

Mnogokaj se mu je zdelo pojasnjeno ob tej ugotovitvi, skoro zadovoljen je bil, da je prišel do tako pomembnih zaključkov. In ko se je oprijel teh trdnih spoznanj, se mu je zdelo, da se spet vzravna.

«Skozi luknjo v duši ne lije zdaj nesmrđljiva zemskih rogov. Skozi luknjo stoji kratkomalo brez opravil, ka tu, ta hip ne ve, kaj jo čaka v naslednjem trenutku.»

In prišlo mu je, da mora razbirati — od kod je prišla luknja v njegovo dušo, kdo jo je zarezal tu in tako imenitno, očitno? Ta misel: Kdo? odkod? se mu je pokazala pomembnejša, kakor luknja sama. Človek, zel, zavraten, to je pomembnejše, kakor človek. Človek sploh — to bi moglo tudi izostati. A ono drugo — natančno tak ali tak — vse se vrti okoli te malenkosti.

«Luknja stoji v duši od pradavnine, od pomnjenja, ga je oplazil blisk, da je odskočil in mu je sporenilo na visokem robniku. Silovito ga je zbolelo v nartu.

6.

«Od pradavna,» je ponavljal, «od davna, ta je dobra. In taka klavna, razparana cunja veje tu nad svetovi, veje od zmerom, veje v temi in luči, veje v tišini in viharju, veje v znamenje in opomin, veje, če je to potrebno ali če ni potreba, veje meni, tebi, vsem... lepa opravičba!»

«Sramota,» je poudarjal davčni preglednik sam sebi in vsem, ki so bili v njem, «nepopravljiva sramota zaradi te preparane cunje, ki ji pravijo tudi duša. Duša človeštva, ta je uspela! In oni pred mano, prišežem, zdajle se mi je prižgala luč, oni pred mano nosi prav tako preluknjano sebi. Očitno. Drugače ne bi cijazil tako zvesto. In vsa ta klavnost, ki je razlita po obrazih — zaradi prevrtane krpe. Zato se ponavlja ta stvar že grda tisočletja. Preprih v duši. Ne da se zakrpati, ne da se ustaviti, vse gre skozi. Krog je zaključen, uganka je odprla oči. Za stare grehe, ki so jih storili drugi pred mano, pa sploh ne odgovarjam.»

Misli so se mu vračale k podobam tega dne in čutil se je svoji nepopolnosti in površnosti.

«Krive so ganjenosti, emocije,» je kriknil, «vse mu je kriva kri, ki hoče krvi, in tako naprej brez konca. Čustvo ima krmežljave oči, ne vidi dobro, zato dela tako zgago po svetu. A tu je še nekaj drugega nad čustvom, recimo, nekaj takega, kar bi lahko prišlo čustvo za ušesa, za lase, pa ga delo klečati v kot. Zlasano čustvo z nategnjenimi ušesi bi gledalo, oni drugi z jasnimi, mirnim pogledom na odru bi pa lahko pokrpal luknjo, dosti lukenj.»

Popale so ga slabosti, nič več se mu ni zdelo številka šestdeset lepa, imenitno zaokrožena, vlekla ga je k tlom, samo še k tlom.

Zopet sta korakala v hrib, skozi nasad, sopol je, si brisal z robcem oznojeni tilnik, čelo, hropel, a kmalu sta stala pri vhodu v visoko vežo, tudi vhod sam je bil visok, hišico bi bil lahko nesel skozi nje. Preglednik je spoznal grad, razsežen, starodavni grad, ki ga je večkrat gledal iz daljave. Korakala sta po mostovžih, temnih stopniščih, vzpenjala se visoko, plezala spet po polzasto zavitem stopnišču, ha, znašla sta se na vrhu, zavelo je sveže, na razglednem stolpu sta bila, ha, mesto je ležalo razgrnjeno pod njima, ha, neznanec spet kaže z roko, zagledavo v daljavo, ha, črni naočniki spet govore, roka in njegova glava govori:

«Tu... tu... tu...»

In Princič si ponavlja:

«Tu... tu... tu...»

A v tem hipu ni neznanca nikjer, že nikjer več. Preprih ga je vzel.

Karlo Princič se je domisljal vseh podob tega potapljaškega dne, podob, ki so se sklanjale nadenj, vele vanj, kakor sape, dobrotne sapice tu vrh razglednega stolpa.

Plašilo ga je, noga se je tresla dalje, kakor da ji je ukazal, tresla se je vztrajno in vznemirljivo ga je, ker je ni mogel nikakor ustaviti. Kar samo ga je sedaj posadilo na tla v kot železnega oprijemala, vlekelo ga je še niže, rad bi zlezelo čisto vase. In dihanje, hropenje tudi ni popustilo. Velo je krotko, velo je dobro tu v višavi na razglednem stolpu, a zdelo se mu je, da mu vseeno primanjkuje zraka.

«Zraka,» je pomislil, «tu je zraka odveč. Ne, nič z vrstico, z elegantno vrstico ni nič, tudi z zevajočo cevjo, z desetimi zevajočimi žrelci ne bo nič, nič ne bo dišalo po zraku in oblacka ne bo in nič ne bo

plosknilo v en mah kakor v dlani. "Zdaj!" Tudi tista velika britev, ki pada sama, široka in težka, reže dovršeno na milimeter — vseh mu je beseda: «velika britev» — «tudi tisto je mimo. Tu je še električni stol, v Ameriki imajo električne stole, človek se usede nanj in vstopa, glej, v kraljestvo luči in svetlobe. To je dobro, čisto dobro... luč, svetloba...»

Lezel je v dve gube, bil že strašno majhen, zrl je splašeno, zapiral oči. Dihanje pa ni hotelo biti mirno, hropel je proti volji in zdelo se mu je, da ga nekdo davi.

«Ne, ne, vse nas naženo v velike kleti, podzem-ske katacombe, strahotne dvorane, in potem spuste... odpro petelina... ulije se sladko ščegetajoči plin.»

Kašljal je, zakašljajal je, kakor da ga plin v golto reže, hropel, kakor da mu dihalne mehurčke zažema kruta pest, se branil z rokami, a sapa je bila hladna, prihajala je slabost iz želodca, objemala ga vsega, mislil je, kako si popravi, podloži blazino, zadel z lobanjo ob železen drog, vzdignilo se je silovito iz želodca, ulilo se je in padel je. Čutil je, da pada, padala je noč... padala vzdržema in pregrnila vse.

Trušč je bil splošen. Vsa kavarna je stikala glave. V oddaljenem kotu je rekel nekdo naglas:

«Kaj vraga se godi tam pri oknu? Tako rezanje. Zmeraj je kaj okoli notarja Kodriča!»

Nekateri so nemirno vstajali, krožili zvedavo med mizami, da bi kako besedico ujeli, drugi so se spet presedali, posamezni so ga poskušali, da se usedejo kar moč blizu in ujamejo pogovor.

«Šel... šel... in kako je šel za mano, dragi moji! Nikoli tega! Ko sem nataknil črne naočnike, je pa kar scepel. Zasmilil se mi je res, a tista nesmrtna misel mi ni dala, da ne bi šel do kraja. Posebno pred kavarno... skril sem se mu globoko v oknišče, v zrcalu na nasprotni steni pa sem ga imel kar ves čas pred seboj. Kosil sem pa strašno dolgo, potem sem pri mizi majceno zadremal. Zdelalo me je. Ampak po kosilu sem bil spet korajžen. Na grad, gor na stolp sva kar drvela.»

«Da vas ni spoznal, oprostite?! Bivša sošolca sta si bila, ali kako leto narazen, ne, ta je kosmata!»

«Ne kosmata ne bosa! Štirideset let nazaj, bratec, in nisva se videla več. Takrat sva nosila starinske pelerine. Ne bi ga bil spoznal Karla Princiča, davčnega preglednika v pokoju, če mi ga ne bi pokazali. Sam ga nisem spoznal več in dolgo sem ugibal.»

«No, in naprej, naprej?»

«Pustil sem ga na gradu, na stolpu samega, svež zrak je tam.»

Hohot po kavarni je bil splošen in rezanje je postajalo prostaško. Nato je nekdo nalahko povlekel notarja Kodriča za rokav in mu pomolil pravkar doneseni večernik pod nos.

Notar je bral.

«Tragičen konec upokojenca. Paznik mestnih zbirk na gradu je danes zjutraj — obhajajoč službeno vse prostore — našel na razglednem stolpu upokojenega davčnega preglednika K. P. mrtvega. Identiteta je bila ugotovljena po listinah pri pokojniku na mestu. Imenovani je bil pri svoji sestri na obisku.»

Kodrič je skril obraz v časopis, hlipnil v živgajočo zarezo in se opotekel skozi vrata.

K O N E C

Naročnina: Mesečna 9.000 lir - celoletna 108.000 lir. - V SFRJ številka 6,00 din, naročnina za zasebne mesečno 100,00, letno 1000,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 140,00 letno 1400,00 din.
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Gradišče 10/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 23 mm) 39.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povisek 20%. IVA 18%. Osmrtne, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

primorski dnevnik

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa
Izdaja in tiska ZTT Trst

Ameriški predsednik Reagan pošilja ladje na območje Srednje Amerike

Nov mirovni predlog sandinističnih voditeljev

WASHINGTON — Da bi potrdil svoje interese v Srednji Ameriki, je ameriški predsednik Reagan sklenil poslati v tamkajšnje vode dokaj močno pomorsko silo, ki temelji predvsem na letalonosilki «Ranger», ki je že izplula iz svojega kalifornijskega oporišča. Poleg letalonosilke so v ameriški eskadri še križarka, trije minolovci, fregata in več manjših enot. Gre za normalno križarjenje, pravijo v krogih ameriške vlade, je pa zanimivo, da se ameriško ladjevo odpravljajo na križarjenje vedno tja, kjer se osvobodilna gibanja borijo proti diktatorskim in proameriškim režimom.

Poročajo tudi, da bo nekdanji državni tajnik ZDA Henry Kissinger, ki ga je Reagan pravkar imenoval za predsednika posebne komisije za Srednjo Ameriko, kaj kmalu obiskal države tega območja, predvsem Gvatemalo. O njegovem obisku je govoril gvatemalski predsednik Efraim Rios Montt, ki je izrazil zadovoljstvo svoje vlade nad obiskom Kissingerja, saj ta obisk dokazuje, da imajo ZDA velike interese v tem delu sveta.

V Nikaragui so pa včeraj proslavili

četrti obletnico padca Somozove diktature in vzpostavitev sandinistične vlade. Na osrednji proslavi je spregovoril koordinator sedanega vladnega odbora Daniel Ortega. Njegov govor so opazovalci ocenili kot zelo zmernega in previdnega. Ortega je v bistvu predlagal načrt v šestih točkah za pomiritev v Nikaragui, načrt, ki predvideva podpis sporazuma o ne-napadanju med Nikaraguo in Hondurasom ter prekinitve tuje vojaške pomoči silam, ki se borijo v Salvadorju in v drugih srednjeameriških državah.

Politični opazovalci v Washingtonu se sprašujejo, zakaj je Reagan poslal svoje ladje v Srednjo Ameriko prav sedaj, ko so zabeležili več znamenj, ki dajejo lahko slutiti možnost ponovne okrepitev procesa popuščanja napetosti med velesilama. Edina razlaga, ki jo dajejo v tem smislu je ta, da se Reagan noče predstaviti svojim volivcem kot preveč popustljiv predsednik, temveč kot politik, ki je za sožitje, vendar zna ob pravem času tudi pokazati zobe. Zato bo najbrž skušal narediti vse, da ga v Srednji Ameriki ne bi izigrali.

Seguel na svobodi

Sindikalnega voditelja čilskih rudarjev Rodolfa Seguela so včeraj spustili na začasno svobodo proti plačilu majhne kavicje. Seguel je po osvoboditvi izjavil, da se bo še naprej boril za uveljavitev pravic čilskih delavcev (Telefoto AP)

V Caserti in pri Neaplju aretirali 37 kamoristov

CASERTA — Sinoči, pozno v noč so aretirali 31 ljudi v sklopu razčlenjene akcije proti kamori. Aretacije so izvedli karabinjerji poveljstva iz Caserte in pripadniki grupe Neapelj 2. Operacija je potekala pod vodstvom sodišča.

Državno pravdnštvo iz Sante Marie Capua Vetere je izdalo 117 zapornih povelj na račun prav toliko kamoristov (domnevnih), ki naj bi pripadali «novi družini» Raffaella Cutola. Obtožujejo jih kriminalnega združevanja v organizaciji kamorističnega tipa. 56 zapornih povelj so posredovali v zaporih že aretiranim ljudem. Trideseterici drugih kamoristov pa se je posrečilo zbežati.

Karabinjerji so prečesali obširno področje v pokrajini Caserta ter v neapeljskem zaledju.

Pred kakimi desetimi dnevi je državno pravdnštvo v Santi Marii Capua Vetere izdalo 166 zapornih povelj. V tistem primeru so preiskovalci izvedli operacijo na podlagi izjav skesanega kamorista Michelangela D'Agostina.

Ta operacija je sledila nekaj dni potem, ko je neapeljsko državno pravdnštvo izdalo 856 zapornih povelj proti predstavnikom nove organizirane kamore. Tedaj so aretirali kakih 500 kamoristov.

Na poveljstvu karabinjerjev v Caserti je bila včeraj zjutraj tiskovna konferenca na kateri so predstavniki poveljstva povedali, da se je število aretiranih povzpelo na 37. V Caserti

so jih aretirali 28, druge pa v drugih krajih Italije, celo v Alessandriji in v Vercelliju.

Aretacije v mesecu juniju so omogočile karabinjerjem, da so dobili v svoje roke pomembne dokumente, ki so jim omogočili nadaljnjo raziskavo.

Preiskovalni sodnik v Neaplju De Lucia je včeraj zavrnil 93 zahtevkov po začasni svobodi. Med njimi so tudi zahtevki predsednika nogometnega društva «Avellino» Antonia Sibille, nune Alvine Morelli, ki je domnevno opravljala dolžnost pismonoše kamori-

stične organizacije ter Cutolovega odvetnika Bruna Spiezie.

Izreden sodnijski poseg so zabeležili tudi na Siciliji. Visoki komisar za boj proti mafiji in palermški prefekt Emanuele De Francesco je na podlagi čl. 1 zakonskega dekreta od 7. septembra lani ukazal preiskave v treh sicilskih denarnih zavodih. Gre za naslednje ustanove: Banca industriale di Trapani, Banco di credito siciliano v Canicattiju ter za Kmečko, obrtniško in ljudsko posojilnico v Palmiju Montechiaro.

Utrinki iz življenja na avtocestnem omrežju

MILAN — Naglo se že bliža mesec avgust, to je mesec, ki v največji meri prispeva k dvigavanju poprečne prometa na italijanskih avtocestah. Mesečno poprečje, upoštevajoč celotno omrežje 5900 km in vseh dvanajst mesecev (najmanj prometna sta februar in oktober), znaša namreč okrog 2 milijona 800 tisoč potnikov. To pomeni, da se čez leto v Italiji posluje avtocestnega omrežja nad milijardo ljudi.

Kako preživi vsa ta masa ljudi čas od vstopa na avtocesto do trenutka,

ko vplača cestnino in se vrne na malo cestno omrežje? Ob pomembni odprtju avtoceste «Cantagallo» Avtocesti sonca nedaleč od Bolze (poslopje je oktobra 1981 zgorelo, pa so ga povsem obnovili), so postavili delniške družbe «Autogrill» podali o tem zanimiv pregled, ki je lan na podlagi ankete, ki je vseh 290 družbenih restavracij italijanskih avtocestah.

Analiza je pokazala, da se tam ustavljajo v avtogrilih predvsem to, da zadostijo telesnim potrebam. Šele nato pride na vrsto morebitne osvežujoče pijače in šele na tretjem mestu je tankanje goriva. Ko gre o skupinske izlete, doseže delež 10%, kar 9% pa je rezervirano za tiste, ki zavije «vstran», kar 9% pa je rezervirano za tiste, ki skok v bar je postranska zadeva. Kanje pa sploh ne pride (razen v kkih primerov) v poštev. Kdor se po avtocesti poslovno, se pravi, po avtocesti poslovno, se pravi, ustavi v avtogrilih le zato, da si vzame gorivo ter se brž odpravi na Kategorija zase so vozniki avtomobilov. Tem se mora namreč ustaviti. «Autogrill» v dobri meri zadovoljuje dosegla njen letni promet okrog milijard lir: kamionisti se namreč največjem številu (34 odst.) med stankom poslužujejo poleg sonarbara in črpalk, tudi restavracije pokosijo ali povečerjajo, preden znova požejejo na avtocesto.

GENOVA — Spet prometna zama v predoru. Na avtocesti Genova je neki tovornjak med hitevanjem drugih vozil v predoru stransko zadel ob drug tovornjak.

Ekologisti proti sovjetskim kitolovcem

NOME — Na sliki je sibirski ribiški vas Lorino ob Beringovem prelivu, kamor se je skupina sedmih pripadnikov ekološke organizacije Greenpeace izkrcala v ponedeljek, da bi ugotovila, kaj počnejo Sovjeti z mesom kitov, ki jih lovijo. Meso bi moralo namreč biti namenjeno samo prehrani prebivalcev, vendar obstajajo sumi, da se ga poslužujejo tudi za krmiljenje nerco.

Skupino ekologistov, ki so se izkrcali v Lorino iz gumijastih čolnov, so sovjetski vojaki takoj aretirali, kot je bilo tudi lahko predvidevati, saj niso imeli dovoljenja za vstop na sovjetsko ozemlje.

N. V. Gogolj: Taras Buljba

(8.)

riše: Željko Lordan

